

De «SEMSE» kroniek

1980 Zemst

9e Jaargang

Tijdschrift

Nr 4

December 1993

Heemkundige Kring " DE SEMSE "

opgericht in 1985
identificatienummer 23403/86

zetel: Schranshoeve
Stijn Streuvelsstraat 92
1980 Zemst (Epegeem)

briefwisseling: Vredelaan 48
1982 Zemst (Weerde)

Van Eyken Norbert, voorzitter
Floridor Gustaaf, ondervoorzitter
Vanderbeken Colette, pennin.-secretaris
De Smet Gerda, redactie
Kardux Ton, pers
De Boeck Paul, cafetaria
Deboeck Elisa, genealogie-familiekunde
De Blander Walter, publiek
Vandermeire Andre, bestuurslid
Van Relegem Louis, bestuurslid

Wens je meer informatie over onze werking...
of nog beter wens je lid te worden, neem
dan contact met een van onze bestuursleden

001-2183660-72

Voorwoord.

In de decemberdagen is de natuur grotendeels stilgevallen. De meeste dieren die zich nog in de vrije natuur mogen begeven hebben hun ritme aan het seizoen aangepast of zijn naar warmere oorden getrokken. De bomen hebben de bladeren op hun voeten gegoooid zodat hun slapend leven enigzins beschermd blijft.

En wij, wij razen door ... Ergernis ontstaat bij het openkrassen van bevroren autoruiten, mistige ritten naar ons werk, het water dat steeds bevriest in het kippenhok.

En toch heeft het winters-seizoen-gebeuren invloed op ons. Bij een koude avond, naast een heet naar luchtsnuivende kachel, een tijd wegdenkend, tussen krant lezen en slapen in, doemen allerlei gedachten op. Deze rust brengt de geest dra naar mooie of moeilijke momenten. We gaan deze momenten evalueren of proberen te vergeten. Deze pauzes hebben we nodig, en het is de knusheid bij vroeg donkere dagen en koud weer dat ons hiertoe aanzet.

Is het nu toevallig of niet dat juist in deze periode van het jaar er festiviteiten zijn waarop men massaal gaat vergeven en beloven en nieuw leven gaat loven?

De natuur groeit gestaag van ons weg, we proberen er ons aan vast de klampen, het ritme aan te voelen en te beleven. Echter zoveel externe factoren bepalen ons ritme, knoeien aan onze gezondheid en houden onze geest in een eng gareel.

Op het eind van het jaar hopen we dan ook dat iedereen die rustige, verhelderende momenten mag vinden. Dat het denken ons goede voornemens moge brengen en deze voornemens met de nodige voorspoed op het gepaste moment mogen ontkiemen, zoals de botten van de bomen het reeds geprogrammeerde leven voor het volgend seizoen in zich dragen.

Namens het bestuur,

Norbert VAN EYKEN.

LIDMAATSCHAP

1994

Beste vrienden van "de Semse".

Trouwe lezers van de Semse Kroniek.

Met deze ontvangt u een overschrijvingsformulier.

De lidmaatschapsbijdrage is 250 fr of een vrijwillige bijdrage naar uw keuze te storten op n° 001-2183660-72
Heemkring "De Semse" - Eppegem.

Bij voorbaat danken wij U.

Heemkundig kerstfeest op
zondag
19 december vanaf 20 uur.
in de Schranshoeve.

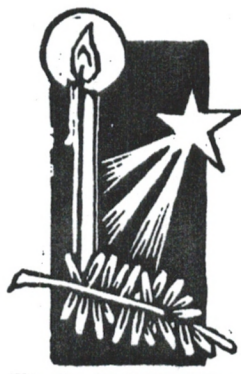

"Harten is Troef" bij
FRANCIS VERDOODT en
MARCEL STERCKX.

Een vertel- en muziek-
programma met teksten
van Louis Verbeeck.

Met dit programma over
dagdagelijkse dingen en
een vleugje humor brengen
de woordkunstenaar Francis
Verdoodt en muzikant Marcel
Sterckx een prettige,
luchtige en vooral
ontspannende avond.

Een kopje koffie met een
kerstster zal u aangeboden
worden vanwege "De Semse".

Zaterdag 19 februari 94

Avonduitstap. Om 16,30 vertrekken we van de Schranshoeve naar Herselt. Op Toon's boerderij gaan we een heksensabbat vieren. We wandelen met fakkels en petroleumlampen door een stuk ongegrepte natuur in de voetsporen van onze voorouders. Het is absoluut nodig laarzen of waterdichte schoenen aan te trekken.

Donderdag 31 maart 94

20 uur.

Referaat over de Geschiedenis van de mode vanaf 1700 tot 1992 door Marc Nevens, lic. Moderne geschiedenis.
Mode is niet zomaar het resultaat van de grilletjes van winkellende dames, noch van de willekeur van extravagante ontwerpers. Mode weerspiegelt eerst en vooral de tijdgeest en heeft dan nauwe banden met andere culturele domeinen: muziek, schilderkunst, architectuur,...

LESSENREEKS FAMILIEKUNDE

telkens om 20 uur.

Donderdag 7 april - Wat is Familiekunde, hoe eraan beginnen?

Lesgever: Daniel Notredame, ondervoorzitter V.V.F.-Leuven

Donderdag 14 april - De burgerlijke stand en parochieregisters als basisbronnen.

Lesgever: Jan Caluwaerts, bestuurslid V.V.F.-Leuven.

Donderdag 21 april - Andere bronnen voor familiekunde.

Lesgever: Eugene Roets, voorzitter V.V.F.-Leuven.

Donderdag 5 mei - Genealogische kontaktavond. Het is de bedoeling dat dan zoveel mogelijk vragen gesteld worden over het verder verloop van de opzoeking. Alle lesgevers.

Donderdag 12 mei - Genealogische computeravond.

Lesgever Marc Vanden Cloot, secretaris V.V.F. Turnhout-Malle.

Bezoeken aan het Algemeen Rijksarchief en Archief V.V.F. zullen later worden afgesproken.

Zondag 19 juni. Daguitstap.

Post Factum neemt ons mee naar de romaanse kerken van Jodoigne, Orp-le-Grand, Saint-Séverin-en-Condroz en Nivelles. "In het vroegere bisdom Luik groeide een specifieke stijl die aanleunde bij de Ottoonse architectuur. Maar ook binnen deze "Maaslandse" romaanse stijl ontstonden verschillende schakeringen die het gevolg waren van plaatselijke noden of van de functie van het gebouw. Naast hun artistieke waarde vormen deze romaanse kerken bijgevolg een weerspiegeling van een zoekende middeleeuwse samenleving waar tussen bekvechtende vorsten, kloosters en plaatselijke heren kernen van maatschappelijk leven ontstonden. In die zin gaan we iets meer weten over de Kerkenbouwers van het jaar duizend."

Thematentoonstelling "DEVOTIE" van 9 september tot 2 oktober.

Vooropening op vrijdag 9 september met als spreker Renaat Vander Linden. Een collectie bedevaartvaantjes zal worden tentoongesteld in de cafetaria.

In de museumruimte komen de parochieheiligen, de kappelletjes, de broederschappen, de bedevaarten van de parochies aan bod.

Donderdag 17 november

om 20 uur

Prof. Jozef Janssens, Prof. ~~van~~ Middelnederlands en rector aan K.U.B. doorprikt de cliché's van de duistere middeleeuwen.

Vanaf 18 december tot januari 95 kerstsfeer en kerstfeest in en rond de Schranshoeve.

Alle activiteiten uitgaande van het Verbond voor Heemkunde en de Gouw Vlaams Brabant zullen later aangekondigd worden.

Wat eten wij ?

Historica Gerda De Smet belicht, vrijdag 22/10 om 20 u. in de Schranshoeve Epegem, de voeding door de eeuwen heen en meer specifiek eten en drinken in onze gewesten. Heemkring De Semse zorgt voor een volks menu met boerenjongens als aperitief, hutsepot op Zemstse wijze met een waaier broodsoorten en een ferme pint, rijstpap. Reserveren is absoluut noodzakelijk en gebeurt vóór 18 oktober op 015/61.04.33 of 015/61.22.18. De prijs voor de maaltijd (250 fr.) dient gestort op 001-2183660-72 van vzw De Semse met vermelding 'Eten en drinken'. Men kan ook ter plekke betalen.

Annonceblad 14-10-1993

Eten en drinken in Zemst

ZEMST — Heemkundige kring De Semse organiseert op vrijdag 22 oktober om 20 u. in de Schranshoeve in Epegem een avond rond voeding door de eeuwen heen.

Gerda De Smet, licentiate geschiedenis, vertelt er meer over de geschiedenis van het eten en drinken in het Zemstse. Het blijft niet bij woorden alleen, want op het menu staan boerejongens (rozijnen op jenever) als aperitief, hutsepot op Zemstse wijze met een waaier van broodsoorten en bier, en rijstpap als afsluiter.

Wie erbij wil zijn, stort 250 fr. op rekeningnummer 001-2183660-72 van vzw De Semse, met vermelding „eten en drinken“. Reserveren vóór 18 oktober is strikt noodzakelijk, en kan telefonisch bij Gerda De Smet op 015-61.04.33 of bij mevrouw Putseys-Vanderbeken op 015-61.22.18. (PVZ)

Nieuwsblad 15-11-1993

Wat schaft de pot : samenvatting van de voordracht over voedings- schiedenis in onze gewesten.

Niet minder dan 47 personen schreven zich in voor het etentje met voordracht (of was het andersom) van onze kring, dat doorging op 22 oktober laatsleden. Voor diegenen die er niet bij konden zijn, willen wij graag de hoofdlijnen van onze voordacht nog even op papier zetten. De smaak van de boerejongens, de hartverwarmende hutsepot en de overheerlijke rijst-pap moet u er dan maar bij denken.

1. Wat is voedingsgeschiedenis en hoe komen wij er wat over te weten?

Voedingsgeschiedenis houdt natuurlijk verband met de geschiedenis van het voedsel. Men stelt daarbij vragen zoals:

- * wat werd er gegeten?
- * waren er sociale verschillen in de voedingsgewoonten?
- * Hoe werd voedsel geproduceerd?
- * Welke bereidingswijzenkenden men?
- * Hoe werd voedsel bewaard?

Voedingsgeschiedenis is dan ook nauw verbonden met andere takken van de geschiedenis :

- * met de economische geschiedenis (o.a. geschiedenis van landbouw en visserij, handel in voedingsmiddelen, opkomst van de voedingsindustrie...)
- * Met de religieuze geschiedenis (o.a. bepalingen van de katholieke kerk inzake vleesderven tijdens de vasten; het verbod varkensvlees te eten in de joodse gemeenschap...)
- * met de politieke geschiedenis. Voedseltekorten leidden tot relletjes of tot regelrechte opstanden. De broodrevolte die mede aan de basis lag van de Franse Revolutie is daarvan ongetwijfeld het bekendste voorbeeld.
- * Sociale geschiedenis. Prinsen en koningen aten anders dan boeren en buitenlui.

Bovendien kan men de voedingsgeschiedenis bestuderen vanuit twee oogpunten, nl de kwalitatieve- of kwantitatieve manier. Bij de kwantitatieve benadering spelen cijfers de hoofdrol. Hoeveel werd er geproduceerd? Hoeveel werd er verbruikt? Bij de kwalitatieve benadering tracht men o.a. de kwaliteit van het voedsel na te gaan. Was het vlees vet? Wat was de voedingswaarde van gepekeld groenten? Werden nieuwe voedingswaren geapprecieerd of werden ze slechts met tegenzin in het bestaande voedingspatroon opgenomen.

Een belangrijke vraag is natuurlijk hoe men daarover iets te weten komt. Er zijn verschillende soorten bronnen die men kan raadplegen:

- * boekhoudkundige documenten: tiendenpenningcohierien, rekenboeken van abdijen en van adellijke domeinen, rekenboeken van verenigingen, gasthuizen, burelen van weldadigheid.
- * kookboeken. Reeds in 1510 werd te Brussel een kookboek uitgegeven, "Een notabel boexcken van cokerijen" van Thomas van der Noot.
- * reisverhalen
- * schilderijen van stillevens, boerenmaaltijden
- * menukaarten
- * artikels en recepten in kranten, tijdschriften... reclamefolders en -affiches, verpakkingsmaterialen...

Nagenoeg elke familie kent wel enkele typische recepten of voedingsgewoonten. Voor vorsers in familiegeschiedenis is dit een uiterst interessant en vaak ook een smakeleijk onderdeel van de familiegeschiedenis.

Uit het bovenstaande kan u afleiden dat voedingsgeschiedenis een zeer ruim terrein omvat. We hebben ons daarom beperkt tot enkele hoofdbestanddelen uit de volksvoeding.

2. Het belang van granen in de voeding.

Brood en pap vormden eeuwenlang de basiselementen van de voeding van de gewone man. Het belang van granen in de volksvoeding kan bijgevolg moeilijk overschat worden. Men kende verschillende

soorten granen :

- a) tarwe: ongetwijfeld was dit de graansoort die het meeste aanzien genoot.
Ze werd ingedeeld in toptarwe, middentarwe en kleine tarwe (of masteluin). De kleine tarwe was in feite een mengsel van tarwe en een andere graansoort bvb. rogge.
- b) rogge: kende een groeiend succes vanaf de invoering van het drieslagstelsel.
- c) gierst: vooral geliefd omwille van de lange houdbaarheid.
- d) gerst: aanvankelijk als paardevoer populair, later vooral gebruikt bij het brouwen van bier.
- e) boekweit: uit Azië ingevoerd vanaf de 15de eeuw.
- f) haver: vooral als veevoeder, maar in tijden van nood ook voor pap én voor brood gebruikt.
- g) rijst: vanaf de 14de eeuw via Valencia naar de Nederlanden gebracht. Was vooral gegeerd in dessertbereidingen.
Gekookt werd het beschouwd als voedsel voor armen en zieken.
- h) spelt: is een "oer"-graan. Was moeilijk te dorsen en werd meer en meer gebruikt als dierenvoeding.

Het broodrantsoen kon gaan tot 1,5 kg/dag.

Granen maakten bij het gewone volk tot 90% uit van de dagelijkse voeding. De armsten moesten zich vaak behelpen met brei of pap van deze granen. Het malen van graan voor brood was immers een adellijk voorrecht. De armsten waren meestal niet in staat het maalrecht te betalen. Zij verbrijzelden dan maar zelf het graan en maakten er allerlei soorten pap mee.

Het belang van brood blijkt o.a. uit het feit dat het vele sporen naliet in de volkskunde en de folklore.

We noemen er slechts enkele:

- * de talrijke spreuken en zegswijzen:
  - brood op de plank hebben
  - zijn brood verdienen
  - droog brood eten
  - wittebroodsdagen

- * het dagelijks gebed: geef ons heden
ons dagelijks
brood.

- * de zegening van brood bij diverse kerkelijke vieringen, vb. St-Hubertusbrood dat mens en dier beschermt tegen hondsdolheid.

- * de macht van de bakkersgilden. Denken we maar aan de prachtige broodhuizen in onze steden.

De graanproductie nam sterk toe dank zij de invoering van het drieslagstelsel. Dit voorzag in een rotatie van teelten. Door de braak te vervangen door de teelt van veevoedergewassen (vb. klaver) steeg de productiviteit sterk. Daardoor werd het mogelijk meer dieren te houden waarvan de mest dan weer gebruikt werd om de landbouwgrond te verrijken.

IN 1794 voorzag het drieslagstel te Zemst op de rijkste landbouwgronden in een rotatie om de 6 jaar.

Het stelsel zag er als volgt uit:

1ste jaar : tarwe
2de jaar : rogge
3de jaar : haver

4de jaar : klaver
5de jaar : 2/3 rogge en 1/3 boekweit
6de jaar : 2/3 koolzaad en
1/3 aardappelen

Minder goede gronden kenden een rotatie om de 3 jaar:

1ste jaar : rogge
2de jaar : haver
3de jaar : 2/6 klaver, 1/6 aardappelen
3/6 boeweit.

Schaarste aan granen was rampzalig voor het merendeel van de bevolking. Graante-korten konden het gevolg zijn van mislukte oogsten of van oorlogsgeweld met de daarbijkorende opeisingen.

Zo was 1789 gekenmerkt door een zeer strenge winter. De Zenne was dichtgevroren. De zomer daarop stegen de graanprijzen met 30 %. Het jaar 1794 was bijzonder droog. De graanproductie liep terug tot de helft van de normale opbrengst. Pastoor Heylen uit Grimbergen beschrijft in zijn kroniek hoe de mensen hun toevlucht moesten nemen tot het eten van "patoeten". Er was haast geen bier te verkrijgen. In plaats daarvan dronken de mensen besmet water dat "rode loop" veroorzaakte.

Ook militaire opeisingen zorgden voor een kunstmatige schaarste. In 1795 eiste het Franse leger heel wat graan en andere voedingsmiddelen op. De konvooien werden vaak overvallen. In onze streken was o.a. de "bende van het Zoniënwood" actief. Zij overvielen de graantransporten naar Brussel. De kopstukken van de bende werden in 1796 terechtgesteld.

Ook de inkwartiering van soldaten stelde de plaatselijke bevolking soms zwaar op de proef. In 1814 werden meer dan 6000 soldaten ingekwartierd in Zemst, Muizen en omgeving. De bevelhebber van deze troepen verbleef op Villa Malfiante, het dorpskasteel van Zemst. En uiteraard moest aan deze soldaten kost en inwoon verschaft worden!

De majoor liet o.a. het volgende aanrukken: kalfscarbonnaden, kalfskrabben, gebrad, paardekotelletten, bouillie, franse wijn, wit bier, jenever, cognac, eieren en boter, suiker, gerese (riet-suiker), broodsuiker, brood, vermicelli, mosterd, kruidnoot, citroenen!

3. De aardappel : van crisisgewas tot volksvoedsel.

In 1539 leerden de Spanjaarden de aardappel kennen in Peru. In de 16de eeuw beschrijven botanici als Clusius de aardappelplant, maar veel meer dan een curiosum was hij op dat ogenblik niet in onze gewesten.

Historicus C. Vandenbroucke meent dat de aardappel rond 1700 à 1720 in de Zuidelijke Nederlanden als veldgewas opdook. Hij steunt daarbij op een ordonnantie van Karel van Lorraine uit 1763 die vrijstelling van tiendeheffing verleende voor gronden waarop reeds meer dan 40 jaar aardappelen werden geteelt.

De introductie van de aardappel in de Zuidelijke Nederlanden is onduidelijk. De gangbare verklaringen voldoen geen van allen. Zo werd in het verleden gesteld dat de kartuizer monik Robert Clarck de aardappel introduceerde in de omgeving

van Nieuwpoort in 1620. Anderen zien de Bruggeling Anton Verhulst of de Antwerpenaar Frans Van Sterbeeck als promotoren voor de aardappelteelt. Nog anderen menen dat de ongeschoeide karmelitessen de aardappel meebrachten vanuit Sevilla.

De oudste sporen van de aardappelteelt dateren van 1670 en zijn te vinden in de streek rond Diksmuiden. Rond 1710 had de aardappel de oostelijke rand van Brussel bereikt (met o.a. Evere, Diegem, Haren, Schaarbeek).

De doorbraak van de aardappel als volksvoeding is in feite te danken aan zijn rol als crisisgewas. Bij schaarste aan granen greep men naar een vervangmiddel zoals de aardappel. De mislukte graanoogsten van 1740 en 1794-1795 betekenden dé grote doorbraak.

De aardappel kende zowel voor als tegenstanders. De tegenstanders meenden dat de keesten van de aardappel lepra veroorzaakten. Hij had de naam de grond teveel uit te putten. Hij was ongezond, moeilijk verteerbaar en alleen geschikt voor grove smaakpapillen en voor sterke magen. Voorstanders wezen dan weer op zijn grote opbrengst en zijn goede houdbaarheid. Zij meenden ook dat de aardappel geneeskundige krachten bezat.

De aardappelziekte van de 19de eeuw leidde tot de laatste grote hongersnoden in onze gewesten (de beide wereldoorlogen buiten beschouwing gelaten).

In 1844-1845 was de winter zeer streng. De graanoogsten dreigden te mislukken. Dit had tot gevolg dat de boeren meer aardappelen gingen planten. Maar ook de aardappeloogst mislukte dat jaar door een schimmleziekte. Ook in 1846-1847 sloeg deze aardappelziekte toe. Na 1847 ging het weer wat beter maar

vanaf 1850 sloeg zij opnieuw in alle hevigheid toe. Algemene hongersnood was hiervan het gevolg. De schimmelziekte die ook bekend was in de kringen van de wijnbouw, werd tenslotte overwonnen door de zogenaamde "Bordeaux pap", een oplossing van koper-sulfaat en kalk in water. Het duurde echter nog tot de eeuwwisseling alvorens de telers in onze gewesten dit mengsel algemeen gebruikten.

Voor onze streek was vooral de teelt van vroege aardappelen belangrijk. Zo ontstonden er o.a. een "Waverse vroege" en een "Heverse vroege".

Wegens tijdsgebrek konden we het hoofdstukje "Fruit en groente" en "bewaringstechnieken" niet verder toelichten. Wellicht kunnen we dit bij een volgende gelegenheid nog eens ter sprake brengen.

Wij hopen dat u dan in ieder geval opnieuw op de afspraak bent!

Beknopte bronvermelding.

De laatste jaren verschenen heel wat interessante werken over voedingsgeschiedenis. We vermelden hier slechts enkele werken. Ze zijn nagenoeg allemaal voorhanden in de Gemeentelijke Openbare Bibliotheek van Zemst, die trouwens een uitstekende en zeer recente collectie werken en tijdschriften over geschiedenis en volkskunde aan de lezer kan aanbieden.

- Beschaving, economie en kapitalisme (15de-18e eeuw) Deel I.
De structuur van het dagelijks leven.
F Braudel. Amsterdam, 1987

- Brood van de steentijd tot nu.
W. Ziehr. Tielt, 1984
- Het brood van de armen.
W.H. Oliemars. 's Gravenhage, 1988
- Bijdrage tot de tuinbouwgeschiedenis: de
Belgische groenteteelt 1830-1914.
E. Van Leuven. Aartrijke, 1990
- Voedingsgeschiedenis.
E. Stols. Leuven, 1978 (studentencursus)

Voor de gegevens over Zemst maakten wij
dankbaar gebruik van de aantekeningen van
R. Van Kerckhoven.

Gerda De Smet.

Nicolaes Coeckelberghs, pachter te Geerdegem.

Zijn familie en zijn tijd.

Catharina Clementina Van Asbroeck °Zemst 1883

x Felix Alcide

Joannes Van Asbroeck °Zemst 1837

x Joanna Maria Ceuppens

Franciscus Van Asbroeck ° Zemst 1796

x Anna Maria Van Hal

Anna Maria Coeckelberghs ° Mechelen 1759

x Judocus Van Hal

Nicolaes Coeckelberghs ° Hombeek 1725

x Catharina Van Messen

Gofefridus Coeckelberghs ° Hombeek 1696

x Catharina Tournay

Andreas Coeckelberghs ° Hombeek 1655

x Anna Symons

Joannes Kokkelbergh

x Maria Ceulers

Eigen uitgave door Marc Alcide, G.V.d. Woestynestraat, 15, 2800, Mechelen, 015/20.62.78

Bij deze brochure behoort een diskette met een lijst van familienamen en toponiemen, voorkomend in de brochure. Deze lijst is bedoeld om op gemakkelijke wijze opgenomen te worden in elektronisch gegenereerde algemene naamindexen.

Uitgegeven te Mechelen op 5 april 1993

Korte beschrijving: Familiegeschiedenis met als spilfiguur Nicolaes Coeckelberghs (° Hombeek 1725, + Mechelen 1782)

Trefwoorden: Mechelen, Geerdegem, Hombeek, familiegeschiedenis, 18de eeuw

Trefnamen: Coeckelbergh, Koeckelbergh, Van Hal, (De) Tourné

Alle voetnoten hebben betrekking op het stadsarchief van Mechelen, behalve indien anders vermeld.

Lijst van afkortingen:

O.A.	Oud Archief
G	Schepenregisters
I	Weeskamer
S	Religieuze instellingen
N.T.	Notariaat
M.A.	Modern Archief
B.S.	Burgerlijke Stand
P.R.	Parochieregisters
F.B.	Fonds Berlemont

Inleiding:

Een genealoog die zijn kwartierstaat samenstelt heeft een grote kans om tussen zijn immer langer wordende lijst van voorouders wel eens een bekend, rijk of actief persoon te vinden. Eens deze voorouder gelokaliseerd, kan begonnen worden zijn activiteiten op te zoeken, deze te onderzoeken, ze te analyseren en tenslotte ze te verwerken in een verhaal of een familiegeschiedenis.

Bij mij noemde deze voorouder Nicolaus Coeckelberghs, zoon van Govardus Coeckelberghs en Catharina (De) Tournay of (De) Tourné. Hij was geboren te Hombeek op 20 februari 1725¹ en overleden te Mechelen op 15 januari 1782², aldan 56 jaar en 329 dagen oud. Toen hij stierf was zijn jongste zoon 12 en zijn oudste dochter 23 jaar. Hij word meestal als pachter vermeld. Hij was rijk getrouwd⁹⁶ en had waarschijnlijk goed geld verworven door zijn activiteiten als belastingsontvanger en financiebeheerder van Hombeek tijdens zijn vrijgezellenjaren. Hij ondertekende altijd met de naam *niclaus cokelberghs*, doch voor de éénvormigheid zullen we verder *Coeckelberghs* blijven gebruiken. Rond 1756 verhuisde hij met zijn moeder, broer(s) en zusters naar Geerdegem. Daar wordt zijn broer Petrus (Peeter) eveneens als pachter¹⁰¹ vermeld, maar dan op Halfgalg. Ik neem aan dat dit gebeurde na 1748 daar er een Nicolaes Coeckelberghs als collecteur en rendant voor het dorp van Hombeek optreedt tussen 1745 en 1748. In deze periode van de Oostenrijkse Successieoorlog (1744-1748) zal hij ingestaan hebben als een soort vervangingsvader voor zijn broers en zusters. Ik veronderstel dat het over hem gaat en niet over zijn oom met dezelfde naam, daar deze op dat tijdstip reeds rond de 60 is. Een rendant of een collecteur moet normaal toch een jongere klerk zijn, die veel moet reizen.

Hij werkte dus vanaf 1745 als collecteur van de belastingen voor het dorp van Hombeek³. Het was in die tijd een drukke bedoening. Al het oorlogstuig moest verplaatst worden, soldaten en legermaterialen werden van hier naar daar vervoerd.

Na de bloedige slag te Fontenoy trok het leger der Verbondenen zich terug naar Mechelen en omstreken. Na de inneming van Brussel door de Fransen, werd Mechelen het hoofdkwartier van dit leger, dat bestond uit Hollanders, Engelsen, Hessenaars en Hannoverianen. In de zomer van 1745 lagen de Hannoverse en Engelse troepen geposteed achter de Willebroekse Vaart⁴, doch in 1746 rukten de Fransen oostwaarts op over deze waterweg naar Zemst, Muizen en Hever, voordat ze Mechelen zonder geweld innamen⁵ op 12 mei 1746. Buitenlieden werden toen dikwijls geplaagd door overal opduikende Franse

---

¹P.R. Hombeek, klappers. Doopheffers: Nicolaus De Tournay - Catharina Meuldermans.

²P.R., Onze Lieve Vrouwparochie: *Die 15 januarii 1782 mane hora undecima obiit Nicolaus Cokelbergh viduus catharina Van Messem aetatis circiter quinqu septem annorum.*

³O.A., T, *zetboeken, district Hombeek*, S I, 1.

⁴J. DAVID, *Geschiedenis van de stad en de heerlijkheid van Mechelen*. Leuven. 1854. blz. 403-40.

⁵F. DE RIDDER, *Geschiedenis der parochie Hombeek*. Mechelen, 1934, blz. 42.

Huzaren. De Verbondenen braken op naar Antwerpen. Lodewijk XV klom op de toren en overschouwde zijn troepen, ongeveer 130.000 man, die opgesteld lagen van Herentals tot aan de Nekkerspoelpoort, Walem, Heffen, Blaasveld en Willebroek. Na dik twee jaar Franse bezetting verlieten de Franse troepen de stad op 25 januari 1749 om 9 uur en ging het bestuur terug over naar de Oostenrijkers⁶.

Tijdens de oorlog betaalde Nicolaes personen uit voor geleverde diensten zoals karweien voor de legers van Frankrijk, Oostenrijk, Engeland of Hannover. Er werd hem een grote financiële verantwoordelijkheid toegekend op relatief jonge leeftijd. Hij collecteerde het belastinggeld op oogsten, beemden, zaailanden enz.. en was in het bezit van een copie van de dorpsrekeningen. Hij handelde als een soort boekhouder en legde verantwoording af aan de meier van Hombeek met name Borquelmans en zijn schepenen.

Hij bezat blijkbaar ook een wiskundige knobbel daar hij in 1746 voor verscheidene personen een som van 945 gulden omzette in Franse specien⁷. Een greep uit zijn activiteiten in de oorlogsjaren:

- Hij collecteert de rente die het dorp bezat op de nieuwe steenweg van Mechelen naar Leuven. Zoals gezegd betaalt hij hiervoor verschillende personen uit.
- Hij betaalt 10 gulden aan de commandant d'Abremes van de compagnie van justitie van den provoost generael deser Nederlanden om bevrijd te zijn van logementen op 1/3/1745.
- Hij betaalt 11 guldens aan Vanderelst, uitbater van de herberg de Molekens voor verteringen gedaan door de kwartiermeesters van verscheidene regimenten in het jaar 1744.
- Aan pastoor De Backer betaalt hij 5 gulden voor levering van stro aan het Gasthuis van de militairen van Prince de Ligne, een officier in dienst van de Oostenrijkers.
- Op 1/5/1746 betaalt hij aan Hendrik Van Dijk de som van 22 gulden voor hout geleverd aan de Oostenrijkse troepen, gecantoneert te Hombeek.
- Aan Jan Lambrechts betaalt hij 24 gulden en 3 stuivers om 20 zowel zieke als gezonde mannen van het regiment van Prince de Ligne gelogeerd te hebben van 15 augustus 1745 tot oktober 1745.
- Aan Jan Smets betaalt hij 17 gulden voor stro en een reis naar Mechelen gedaan voor de Oostenrijkers.
- Aan Guilliam Vandenbroeck betaalt hij 32 gulden voor levering van brandhout aan generaal Zastrow toen hij met zijn Hannoverse infanterie te Hombeek gecantoneert heeft van 29 april 1745 tot februari 1746.
- Aan Coreyn Ceulemans betaalt hij 39 guldens 1 stuiver voor 3 vrachtreizen naar Zinnik voor de Oostenrijkse Luitenant generaal Reijnsen, de Ligne, Leister en Salm en voor het logeren van een dokter en 2 chirurgijnen van Prince de Ligne.
- Aan Gillis Moens betaalt hij 14 gulden voor de logies van opperjachtmeester Francque.
- Aan Dominicus De Munter betaalt hij 80 gulden 9 stuivers voor geleverd stro en

---

⁶EMIEL BUSKENS, *Mechelen in 't verleden*, 2de uitgave, blz. 54-58, op het S.A.M. nr. M1101a.

⁷O.A., T, *subsidieboeken, district Hombeek*, S II, 1.

vervoer naar Ath.

- Aan Hendrik Vander Elst betaalt hij 22 gulden voor logies van de Generael auditeur van Prins de Ligne in 1745 en een reis naar Anderlecht.
- Aan Peeter Cauwenbergh betaalt hij 25 gulden voor meerdere reizen voor de Oostenrijkers.

Later betaalt hij ook personen uit die diensten doen voor de Franse troepen³.

Zijn woningen en landerijen.

De pachthoeve die hij op Geerdegem bewoonde behoorde in feite tot het Godshuis van de Ziekeliëden of Ter Zieken⁸. Hij trok er in begin 1756 en betaalde 238 gulden huur per jaar. Hij betaalde bovenop de huur nog in natura, namelijk met koren. De vorige bewoner was Philip Selderslag. De aanpalende grondbezitters waren Jan Brandts, Het *Gasthuis B.M.* en het klooster van Muizen. Zij was gelegen in de Geerdegemstraat en werd in de 19de eeuw verbouwd. Het is de eerste hoeve op de rechterkant van de straat in de eerste bocht rechts richting Tervurensesteenweg. Omstreeks 1777-1778 viel zij ten prooi aan stormweer en wateroverlast en werd danig beschadigd. Herstellingen aan de kelderkamer, het *ovenhuys*, de vensters, de stallingen voor koeien en paarden en andere reparaties werden uitgevoerd ten koste van het Gasthuis. Bij deze hoeve hoorde eveneens een schuur. Verder had hij dicht bij zijn woonst nog land in pacht: *de negen dagwanden*, grond die hij bewerkte met Joseph Spruyt, een andere pachter. Aan deze grond paalden de bezittingen van eveneens Jan Brandts en de kinderen Estrix en het klooster van Muizen. Van dit gasthuis had hij te Geerdegem verder nog enkele beemden in gebruik, zoals de *crauwel*, gelegen over de hoeve van de paters Jezuiten. Een tweede beemd aldaar door hem gepacht was het *dijckblock*, die 7 dagwanden groot was. Voor dit stuk grond betaalde hij 40 gulden per jaar. Deze twee beemden gebruikte hij zeker vanaf 1752 en misschien nog vroeger tot zijn dood voor 16 gulden per jaar. Eerder waren deze beemden in gebruik door zijn pater Nicolaes Tourné zeker tot 1745. Meer in de richting van de stad had Nicolaes verder nog land van het Gasthuis. Uit het *Molenblock*, dat gelegen was buiten de *overste poort* en dat 7 bunderen groot was, had hij zeker vanaf 1752 één bunder en half in huur voor 66 gulden per jaar. De vorige huurder van dit stuk was een zekere Jan Wouters. In het Geerdegemveld, momenteel ligt dit ongeveer tussen de Jubellaan en de Tervurensesteenweg, bewerkte hij, ook zeker vanaf 1752, 2 stukken, waarvan één 1/3 van een bunder uitmaakte, voor de prijs van 40 gulden per jaar. De vorige huurder was wederom Nicolaes Tourné, zeker tot 1745⁹. Deze Nicolaes Tourné woonde in 1740 op Halfgalg¹⁰. Deze Nicolaes Tourné moet dus familie zijn van de moeder van Nicolaes Coeckelberghs' moeder, Catharina Tourné. Het zou zeer

---

⁸F.B., nr. 189: Kaarten van Geerdegem met parcellering (203-205, 233-235) in 1740 met eigenaars en toponiemen en 1811 nieuwe parcelleringsnummers zonder eigenaar.

⁹O.A., S, S VII, 15, *Godshuis van de Ziekeliëden of Ter Zieken*.

¹⁰F.B., nr. 189: Kaarten van Geerdegem met parcellering in 1740 met eigenaars en toponiemen. Op Halfgalg nr. E: *Nicolaes Tourné voor huys ende plaetse* „22.

waarschijnlijk zijn dat Nicolaes' broer Peter na de dood van Nicolaes Tourné in diens huis introk, vermits Peter ook als inwoner van Halfgalg werd geciteerd. Peter's doopheffer, Peter Tournée, was eveneens bezitter van een weide, gelegen dicht bij de Zenne, achter de huidige GB, ter hoogte van de E19¹¹. Deze weide was in de Franse tijd nog altijd in het bezit van een Tournay¹². Aan gemeld huis was maar 22 roeden grond¹³. Tegenwoordig ligt hier de afrit "Mechelen-Zuid" van de snelweg Antwerpen-Brussel.

---

¹¹F.B., nr. 189: nr. 300 *Peeter Tornée weide*, 1,77; M.A. 300, *tourmaj, près la Porte de Bruxelles, Prairie lui même*, 1,77,24,35.

¹²M.A.: 300, *tourmaj. près la Porte de Bruxelles, Prairie lui même*, 1,77,24,35.

¹³F.B., nr. 189: Op Halfgalg nr. E: *Nicolaes Tournée voor huys ende plaetse* „22.

Zijn gezin:

Nicolaes trouwde te Zemst op 18 oktober 1756¹⁴, op 31-jarige leeftijd met Catharina Van Messeem aldan 28 jaar oud, dochter van Petrus Van Messeem, pachter te Zemst in de Hoogstraat¹⁵ en Maria Vermeeren, geboren te Zemst op 2 december 1727, overleden te Mechelen op 1 maart 1775¹⁶, aldan 47 jaar en 89 dagen oud. Toen ze stierf was haar jongste zoon slechts 5 en haar oudste 16 jaar.

Nicolaes en Catharina hadden uit hun huwelijk volgende kinderen:

1° Petrus, geboren te Mechelen op 8 september 1757 en twee maanden later op dezelfde plaats reeds overleden op 28 november 1757. De doopheffers waren Petrus Van Messeem en Catharina Tournée¹⁷.

2° Anna Maria Coeckelberghs, geboren te Mechelen op 13 november 1759¹⁸, landbouwster, overleden te Mechelen op 18 november 1828¹⁹, 69 jaar en 5 dagen oud. Zij is getrouwd te Mechelen op 12 september 1790²⁰, op 30-jarige leeftijd met Judocus Van Hal (33 jaar). Zij fungeert als meter over Maria Theresia Van Hal, geboren op 26 oktober 1794²¹. Dit kind is waarschijnlijk de dochter van haar schoonbroer Antonius Van Hal. Bij haar overlijden word haar het beroep van landbouwster, wonende te Geerdegem, toegeschreven. Haar overlijden werd aangegeven door haar zoon Antonius Van Hal en haar broer Antonius Coeckelberghs, die beiden konden schrijven. Judocus Van Hal was de zoon van Michaël en van Theresia De Laet. Michaël Van Hal stierf op 16 september 1788 te Mechelen²² op 69-

---

¹⁴Rijksarchief Brussel. film 1165771.

¹⁵Rijksarchief Brussel. *Kaarten en Plannen*, nr. 2387.

¹⁶P.R., overlijdens. Onze Lieve Vrouwparochie. *Den 1e maart 1775 is begraven Anna Catharina Van Messeem huysvrouw van Nicolaus Kockelbergh met een Tenne Candelersuytvaert woonende op giregom*

¹⁷ Voor een grondige studie van verscheidene genealogieën Coeckelberghs en aanverwante namen raadplege men AMAND COECKELBERGHS. *De Cockelberg à Van Quoekelbergh*. Dit werk is een eigen uitgave en is in te kijken op de hoofdzetel (S.G.C.D.) van het genealogisch tijdschrift *De Middelaar tussen de genealogische navorsers*. De gezintabels die ons aanbelangen vindt men p. 219-222.

¹⁸P.R., dopen, Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Petrus Coeckelbergh - Maria Vermeiren uit Geerdegem.

¹⁹B.S. overlijdens.

²⁰P.R., huwelijken. Onze Lieve Vrouwparochie.

²¹P.R., dopen. Onze Lieve Vrouwparochie.

²²P.R., overlijdens. Onze Lieve Vrouwparochie: *Die decima sexta septembris 1788 obiit mane medio decima Michael Van Hal at 69 annorum maritus theresia De Laet.*

jarige leeftijd, zijn vrouw slechts 5 dagen later²³, op 68-jarige leeftijd. Volgens de parochieregisters en aan de leeftijd te zien, zou het best kunnen dat deze Michaël de zoon²⁴ was van Laureys Van Hal en Elisabeth Kerselers, die huwden te Mechelen op 9-11-1710²⁵. Judocus bezat en pachtte land te Geerdegem. Hij gebruikte een weide ten westen van de oude Brusselsesteenweg, iets ten noordwesten van de huidige GB²⁶. Hij deed dit eveneens met een zeer groot stuk van ± 2,5 hectaren waar tegenwoordig de Autocontrole is gevestigd²⁷ en een stuk van circa hectaren aan de Abeelstraat aan de rechterkant als men van de Brusselsesteenweg komt ter hoogte van de spoorweg²⁸ en lopende naar de Geerdegemstraat. Hij bewoonde de hoeve van zijn schoonvader Nicolaes, na diens dood in 1782²⁹. Deze hoeve met bijbehorende landerijen waren na 1796 geen eigendom meer van het Gasthuis en ging over naar particulieren. Dit gebeurde waarschijnlijk door toedoen van de Franse overheid, die alle kerkelijke goederen in beslag nam en verkocht aan particulieren. Zo verging het deze hoeve en landerijen ook en zij kwamen in handen van een zekere Charles de Roy uit Antwerpen³⁰. Judocus Van Hal bezat verder te

---

²³P.R., overlijdens, Onze Lieve Vrouwparochie: *Die vigesima prima 7bris 1788 obiit Theresia De Laet atatis 68 annorum vidua Michaelis Van Hal.*

²⁴P.R., dopen, Onze Lieve Vrouwparochie: *Die 17 9ber 1719 baptisatus est Michael filius Laurentii Van Hal et Elisabetha Kerseliers conjugum. susc: Michael Kerseliers et Maria Van Gysel ex Hofstade.*

²⁵P.R., huwelijken, Onze Lieve Vrouwparochie: *9 9bris 1710 Laureys Van Halle et Elisabeth Kerseliers juncti sunt hac 3 10bris 1710 coram martino verhaghen et nicolao janssens testes.*

²⁶M.A., 2405, geerdegem, nr. 290; *hospices hopital de N: Dame,,Prairie josse van hal et Frans De Win, 1, 2, 41, 76, 103; kaart Hunin...*

²⁷M.A., 2405, geerdegem, nr. 154; kaart Hunin...

²⁸M.A., 2405, Geerdegem, nr. 177 en 203; kaart Hunin...

²⁹M.A., 2405, Geerdegem, nr. 233-235; kaart Hunin...

³⁰M.A., 2405, Geerdegem:

Etat de la section nommée Geerdeghem: Désignation et évaluation des biens fonds situés dans la 3me section dite Geerdeghem...

numeros des propriétés, noms et profession des propriétaires, rue et numeros des demeurs des propriétaires, nature de chaque propriété, mesure de pays (bon, journeaux, verges), mesure de france, évaluation de la terre net imposable.

203, C:V: *couvent de siekeliède* (doorgehaald) *Charles de Roy à anvers, terre josse van hal, 1, 2, 35, 70, 95*

204, *idem, terre id: van hal, 2, 1, 20, 92, 138*

205, *idem de Roy, bois id: van hal, 0, 0, 75, 7, 11*

233, C:V: *couvent de siekeliède* (doorgehaald) *Charles de Roy à anvers, maison et terre josse van hal, 2, 3, 74, 137, 200*

234, *idem, prairie id: van hal, 1, 0, 72, 72, 108*

234, *idem, terre id: van hal, 0, 2, 75, 26, 41*

154, C:V: *couvent de siekeliède* (doorgehaald) *Charles de Roy à anvers, terre josse van hal, 3, 1, 66, 182, 273 177, couvent de siekeliède Charles de Roiij à Anvers, terre josse van hal geerd.; 2, 1, 63, 120, 166.*

Battel nog een boerderij met land³¹ en verder nog samen met de oom van zijn vrouw, Guiliam Coeckelbergh een barak aan de Ganzendries en een huis in de *rue des mécontents*³². Op 31-12-1790 stelt Judocus Van Hal zich borg voor zijn broer van Antonius, wanneer hij 5 bunders land huurt in het Hofstadeveld voor 160 gulden per jaar van de Heer Joannes Judocus Van Kiel³³. Deze Antonius zag zijn grond van het Gasthuis en van de Heilige Geesttafel naar de Franse Republiek overgaan³⁴. In 1817 wordt Judocus Van Hal nieuwe eigenaar van land groot 50 perches (?) en 16 metres. de oude eigenaar was He. z. Leemans, een bakker³⁵. In Zemst pachtte de familie goederen van het Godshuis van Oliveten. Een dagwand land gelegen bij de Zennebrug, de *Branders* of het *verrimpelt bosch* gelegen op het *Spilt*³⁶.

---

³¹M.A., 2405, Battel, nr. 17: *Cokelberg heritier à Geerdegem, maison loué à P. Smets*. De grond was 1/2 verge groot, verder: 1 dagwand 81 roeden land (nr. 41), 1 dagwand (nr. 86) en 1 dagwand 5 roeden (nr. 145).

³²M.A., 2405: nr. 593 (10 F) en sectie C nr 446 (30 F).

³³N.T. 974, Not. Hens, 31-12-1790.

³⁴M.A. 2405, Geerdegem: 285, *BN Couvent de Siekeliede* (doorgehaald) *La Republique., Prairie Antoine Van Hal hofstade, 0, 3, 1, 35, 45*
286, *hospices S' Esprit de S' Jean., Prairie id: Van Hal., 60, 7, 7.*

³⁵M.A., 2440, jaar 1817. Nummer perceel: 86 sectie 4: nieuw matrixartikel 623: oud matrixartikel: 364

³⁶S.A.M. OCMW nr 9298 (cijsboek Godshuis van Oliveten) blz 8 v°: 1784-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94
modo anna maria coeckelberghs bij scheidjinge ende deijlinge
modo peeter coeckelberghs bij coop 15 7ber 1784
coeckelberghs solvit pondp. in jan. 1785
jan van dam bij coop anno 1748 over isaac vermeulen bij coop over melchisedeek van der beken etc. van vijf dagwand lands, voortijds bosch geweest, eertijts genoemt de branders, nu het oudt verrimpelt bosch. te voorent drij verschijde items, gelegen tot Sempse bij het Spilt, het godshuijs van oliveten ter eendre. den heere de limpens ter tweedre, den procureur neefs ter derdre, ende barbara brion ter vierdre sijde
s'jaers derhien schellingen, elf penn. lov. seven sche. pav. derthien stuijv. pajim facit 1 guld. 13 stuijv. 1 oord 14 mijt
int' voorgaende boeck fol. 9
idem blz 5 r°:
1784-85-86-87-88-89-90-91-92-93
modo anna maria coeckelberghs bij scheidjinge ende deijlinge
peeter coeckelberghs bij coop over de erfgenaemen van jan van asbroeck bij successie over francois van asbroeck etc
van een dagwand lands gelegen tot Sempse bij de brugge, jan de boeck ter eendre, de rivier de zenne ter tweede, jan baptist meijsmans ter derdre ende joffrouw vermeulen ter vierdre sijde
s'jaers thien stuyvers pajim. facit 10 mijten
int' voorgaende boeck fol. 5 v
item 1 keur

3° Joannes Antonius Coeckelberghs, geboren te Geerdegem (Mechelen) op 9 mei 1763³⁷, was een hovenier van beroep. Doch in 1828 wordt hij als landbouwer te Geerdegem geciteerd.²¹ Hij woont zeker vanaf 1804, als hovenier, in de Hoogstraat 552³⁸ bij de ongehuwde zusters van zijn vader: Maria en Joanna³⁹. Hij leefde nog in 1813⁴³. Op 24-12-1828 maakt hij zijn testament op. Hij was tot dan zeker niet gehuwd geweest. Hij oefende op dat moment ook geen beroep uit. Hij wil bij zijn overlijden een begrafenis met een tinnenkandelaerslijk en een mis en wenst dat er dan aan de armen 5 Mechelse veertelen rogge, verbakken in brood, zullen uitgereikt worden. Hij geeft aan zijn nicht, Maria Catharina Van Hal, gehuwd met Philippus Bulens een stuk land groot 61 Nederlandse roeden 82 aan de *Stryp* te Battel in huur bij J.B. Apers, inwoonder van Battel. Aan zijn andere nicht met dezelfde naam, gehuwd met Petrus Joannes Van Calster geeft hij bij vooruitgifte zonder dat zij enige aangifte moeten doen van successie een stuk land te Muizen, groot 46 Nederlandse roeden 36 toendertijd in gebruik bij Cornelius Lauwers. Aan dit laatste koppel geeft hij ook zijn klederen, lijnwaad en meubilaire effecten, behalve renten en obligatie, zilver en goud en contante penningen die zullen verdeeld worden. Indien deze personen overlijden voor hem zullen de goederen naar gemelde personen hun kinderen gaan⁴⁰.

4° Joanna Coeckelberghs, geboren te Mechelen⁴¹ te Mechelen op 19 augustus 1765. Zij fungeert waarschijnlijk als meter en tante bij de doopplechtigheid van Antonius Van Hal, geboren op 14 januari 1796. Zij huwde op 12 november 1791 te Mechelen⁴² met Jacobus Van Calster, die reeds overleden is voor 1814⁴³. Dit koppel had zeker één kind dat in 1813 minder dan 15 jaar was⁴³. Jacobus fungeerde als getuige bij het huwelijk van zijn schoonbroer Franciscus Coeckelberghs en Maria Catharina Van Schoonlandt⁴⁴. Na de dood van haar man vestigde zij zich eveneens met haar kind in de Hoogstraat bij de zuster van haar vader, Maria. Zij verkreeg door de erfenis van haar ouders bepaalde goederen, die zij later verkocht. Twee voorbeelden:

---

³⁷P.R., Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Antonius Van Messem - Maria Coeckelbergh.

³⁸Dit is geen straathuisnummer doch meer een huisnummer dat de Franse overheid gebruikte voor de belastingsadministratie.

³⁹Bevolkingsregister 1804, sectie B, Hoogstraat huisnummer 552. Bevolkingsregister 1813, idem.

⁴⁰N.T. 706, Not. J.B. Fremie, 415, 24-12-1828.

⁴¹P.R., Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Martinus Van Messem - Joanna Coeckelbergh.

⁴²P.R., Onze Lieve Vrouwparochie. Getuigen: Antonius Van Messem - Josephus Van Calster.

⁴³Bevolkingsregister 1813, Sectie B, Hoogstraat huisnummer 552.

⁴⁴P.R., huwelijken, Sint Katelijneparochie. *Die 25 9bris 1795 promissis tribus proclamationibus matrimonio juncti sunt franciscus Cokelberghs ex parochia B:M:Virgine ac ibi parochianus et maria catharina Van Schoonlandt parochiana et nata, coram infrascripta et testibus joanne cornelio Van Schoonlandt parochiano et Jacobo Van Calster, parochiano B:M:Virgine.* Beide huwelijkspartners konden schrijven.

Op 16 september 1795 verkoopt Joanna Coeckelbergh, bijgestaan door Jacobus Van Calster, haar man en voogd, beide inwoners van Auwegem, schuren en toebehoren, gelegen aan de Halfgalg, aan Guiliam Gooris en Joanna Janssens, zijn vrouw, inwoners van Geerdegem. Het goed grenst aan Peeter Vertongen, de hof en het erf van de herberg *Den Arendt*, Henricus Van Winge en de *Oratorie*. Alles is vrij en onbelast, mits een cijns van 20 stuivers per jaar aan Zijne Majesteit. De goederen kwamen ook voort uit een scheiding en deling van haar vader Nicolaes Coeckelberghs, beschreven door notaris Leclercq op 29 maart 1791. Nicolaes had de goederen verkregen volgens procuratie tot goedenis beschreven voor notaris D.?. Van Dijk op 6 maart 1749. De koopsom bedroeg 95 gulden. Beide echtelingen konden schrijven en hadden een duidelijk leesbaar handschrift⁴⁵.

Dezelfde dag verkopen zij aan Peeter Vertongen en zijn vrouw Elisabeth Janssens, inwoners van Hanswijk, een huis, gelegen buiten de Brusselpoort, aan de *Sempschensteinweg* te Halfgalg, genaamd *den hertog van Beyeren*, palende aan de herberg *den Arendt*, Guiliam Gooris, de weg tegen het erf van Jacobus Moons en de straat met de steenweg. Het huis is belast met een cijns van 20 stuivers per jaar aan Zijne Majesteit. Dit huis komt ook voort uit de scheiding en deling aangegaan de 29 maart 1791 voor notaris Leclercq. Haar vader Nicolaes had dit ook verkregen bij dezelfde acte voor not. Van Dijk op 6/3/1749. De koopsom was 410 gulden⁴⁶.

5° Maria Josepha Coeckelberghs, geboren te Mechelen,⁴⁷ te op 16 juni 1767 stierf reeds op 2 juli van hetzelfde jaar⁴⁸.

6° Guilelmus Coeckelberghs, geboren⁴⁹ te Mechelen op 29 oktober 1768, overleed reeds op 17 november van hetzelfde jaar⁵⁰.

7° Franciscus Coeckelberghs, geboren⁵¹ te Mechelen op 7 april 1770 was een brandewijnstoker³⁹ en later hoedenmaker⁵² van beroep. Hij woonde rond 1796 in de Adegemstraat⁵³ en werd er toen belast op 2 barakken in de buurt, namelijk aan de Heihoek. Zijn vader

---

⁴⁵N.T. 2015, not. Wayenborgh. 16-9-1795.

⁴⁶N.T. 2015, not. Wayenborgh. 16-9-1795.

⁴⁷P.R., Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Guilelmus Coeckelbergh - Maria Van Messem.

⁴⁸A. COECKELBERGHS, *o.c.*, p. 222.

⁴⁹P.R., dopen, Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Guilelmus Kockelberg - Anna Maria Van Messem.

⁵⁰A. COECKELBERGHS, *o.c.*, blz. 222.

⁵¹P.R., dopen, Onze Lieve Vrouwparochie. Doopheffers: Franciscus Domin - Elisabeth Selleslagh.

⁵²Bevolkingsregister 1813. Sectie B. Hoogstraat. huisnummer 567.

⁵³M.A., 2404, nr. 272.

bezat eveneens een woning aan de Heihoek⁷². Het was misschien hetzelfde goed. Hij woonde rond (vanaf ?) 1807 aan de Hoogstraat te Mechelen. Hij huwde te Mechelen met Maria Catharina Van Schoonlandt⁴⁴ op 25 november 1795⁵⁴. Zij was eveneens geboren te Mechelen rond 1776⁵². De familie Van Schoonlandt was in Mechelen een familie van brandewijnstokers. Het koppel sloot een huwelijkscontract op 23 november 1795 met volgende samengevatte inhoud: Sr. Franciscus Coeckelberghs, meerderjarige jongman, inwoner van Mechelen sluit met Joufr. Maria Catharina Van Schoonlandt, bijgestaan door haar vader Sr. Joes. Corn. Van Schoonlandt, een huwelijkscontract: in dit contract worden zaken afgesproken die verband houden met erfenissen en voogdijschap indien een van de twee overlijdt. Indien een van de twee overlijdt zal de overgeblevene, indien hij hertrouwt, een inventaris van goederen moeten laten maken. De helft van de goederen zal dan naar de bloedverwanten van de overledene gaan. Franciscus en zijn vrouw konden allebei schrijven en hadden een duidelijk handschrift⁵⁵. Hij fungeerde als peter en oom bij de doopplechtigheid van Anna Maria Van Hal, geboren op 17 juli 1792. In 1813 had het koppel 6 kinderen, waarvan 3 van het vrouwelijk en drie van het mannelijk geslacht⁵⁵. Het oudste kind, Joanna Catharina was in 1813 17 jaar en naaister van beroep⁵³. Hij bezat een stuk grond te Geerdegem, ongeveer waar nu de spoorweg ligt tussen de huidige Postzegellaan en het Colomabos. Deze grond werd echter bewerkt door zijn oom Guillemus⁵⁶. Hij verkocht later bezit dat voortsproot uit de erfenis van zijn ouders zoals bv. dit: Franciscus Coeckelberghs, inwoner van Mechelen verkoopt aan Sr. Petrus Joannes Blommaert, ook inwoner van Mechelen, een huis, stal, schuur met een hof, gronden en toebehoren, 70 roeden groot, gelegen te Hofstade, grenzende aan Michiel Van Hal, de heerenstraat, de weduwe Serneels, de straat en Joannes Costermans. De goederen waren vrij en onbelast en kwamen hem toe door een scheiding en deling met zijn broers en zusters aangegaan en gepasseerd voor notaris Le Clercq op 29 maart 1791, dewelke het hadden verkregen door een koop van Maria Van Gendt weduwe wijlen Anthoon Serneels met consoorten met procuratie tot goedenisse op 16 augustus 1783 voor notaris JJ Van Haecht, goeod voor de Schepenbank op 17 november 1759. De koopsom bedroeg 820 gulden⁵⁷.

8° Verder was er nog een doodgeboren kind: op 6 februari 1773⁵⁸.

Bepaalde (notaris)contracten:

Een groot aantal notariscontracten van Nicolaes, later zijn kinderen en zijn broer Petrus

---

⁵⁴A. COECKELBERGHS, o.c., p. A61.

⁵⁵N.T. 2015, not. Wayenborgh, 23-11-1795.

⁵⁶M.A., 2405, Geerdegem, kavel 87, *Cokelbergh frans cultivateur, rue de gand, terre Guilliam Coekelbergh rue haute, 0, 1, 22, 16, 23,,0,,0.*

⁵⁷N.T. 2015, not. Wayenborgh, 2-11-1795.

⁵⁸A. COECKELBERGHS, o.c., blz. 222.

vond ik terug in het notariaat:

- 28-4-1755: N.C. tekent in opdracht van Guilliam Van Campenhout dewelke niet kon schrijven, een koopacte i.v.m. land onder Hombeek⁵⁹.
- 15-3-1760: N.C. wonende te Geerdegem koopt een dagwand eesterbos uit vijf dagwand gelegen te Hever, palende aan Agnes Janssens, Merten Coen, Jacques Janssens en de Brantheijde voor 142 gulden. Het goed is cijnsplichtig aan het klooster van Muizen en het klooster van Hanswijk⁶⁰.
- 24-3-1763: Nicolaes Coeckelberghs verhuurt aan Cornelis Cammaert, inwoner van Hever, voor 12 gulden en 5 stuivers per jaar een half bunder bosland onder Hever⁶¹.
- 24-6-1764: Nicolaes Coeckelberghs verhuurt aan Joannes Verbruggen, inwoner van

---

⁵⁹N.T. 787, Not. J.F. De Grauw, 28-4-1755.

⁶⁰N.T. 1108, Not. J. De Keyser, 15-3-1760.

⁶¹S.A.M. N.T. 994, Not. C.P. Van Hesen, n:8. 24-3-1763.

Op heden den 24en maart 1763 compareerden voor mij con. notaris present de getuijgen naergenoemt Nicolaus Coeckelberghs woonende tot Geerdegem ter eenre, ende Cornelius Cammaert tot Hever ter andre bejide jurisdictie deser stede welcken eersten geeft aen den tweeden comparant alhier pnt de naerbes huere accepterende verhuert bij desen een stuck boschlandt omt groot een half bunder eenige roeden pemmers soo ende gelijk het selve gelegen is onder Hever, den huerder bekent soo hij verclaert, ende dat voor den tijdt ende termijn van voor d'eenre helft voor soo veele aen den eersten is comporterende, voor de termijn van twelf agtereenvolgende jaeren tot sesse, ende van d'andre heeft die hij eersten comparant in huere heeft van Jacobus Cauthals borger alhier voor den tijdt van sesse agtereenvolgende jaeren ten drijen te scheijden, immers soo lange hij deselve sal in huere hebben, wie van bejden belieft mits het selve een half jaer te voorent behoorelijck op te seggen, innegaende Ste Andriesmisse eerstcomende, soo dat d'eerste jaer huere verschijnen sal St Andriesmisse van den toecomende jaere 1764 ende soo voorts de voorse. termijnen geduerende, voor de somme van twelf gulden guld vijf stuivers wisselgeldt. behoudens in cas van precie betaelinge ten vervalddage uijterlijck sesse weken daer naer te gestaen met in courant t'jaers te betaelen op conditie van huerbraeke indien den verhuerder belieft ende anders niet, ende voorts is conditie dat den huerder moet draegen, ende betaelen alle voorvallende lasten soo van C.CC.CL meerdere of mindere pingen, beden, subsidien, contributien, ende qualijck alle andre van wat natuere die souden mogen wesen geene gereserveert vermits de huersomme daer op is gemodereert Den huerder moet den verhuerder behejmen ende bevrijden tegens alle s'jaeren ommevangen op conditie van de sogae de daer door te leijden te moeten goet doen Den huerder sal d'gelt van den sleun van den hautcap profiteren ende den trijnckenaet ge. volgens hautbare. recht, behauden van opgaende boomen en sal hij geen gesage hebben, ... oock aen de .a.en der boomen, In cas van fourageringe sal hij huerder quijt. gerieten maets ende huere gewijse naer gelede. schaede, mits daer van advertentie doende binnen vierentwintig huren naer het arrivement derselve, foute dies geene moderatie te comen pretenderen, naer allen d'welcken gelden de comparanten hun te sullen reguleren onder verband ende gelaste als naer rechtie, constituerende tot meerdere vastighejdt van desen onwedderroepelijck mits dese Mr. rerdn voor d'Eerw: heeren Schepenen deser stede ende alomme elders daer t'versorgt sal worden, ende aldaer het gene voors. herkomende, de comparanten int'onderhoudt dier gewillighlijck te doen ende laeten condemnieren met costen, ende alles meer & actum Mechelen present Cornelius Van Hesen, ende Peeter Kero borgers alhier als getuijgen.

Weerde, een dagwand land, gelegen onder Weerde, voor zeven gulden per jaar⁶².

- 8-2-1765: Nicolaes Coeckelberghs en zijn vrouw kopen een eesterbosch onder Hever... genaemt het heijblock, 1 dagwant 6 roeden, volgens parochiemetingen⁶³
- 16-3-1765: Nicolaes Coeckelberghs verkoopt⁶⁴ aan Peeter Van Asbroeck en zijn

⁶²N.T. 994, Not. C.P. Van Hesen N:44, 24-6-1764:

Op heden den 24en junij 1764 compareerden voor mij con. notaris present de getuijgen naergenoemt Nicolaes Cockelbergh woonende onder Gerdegem ter eenre, ende Joes Verbruggen onder Weerde ter andere, welcken eersten geeft aenden tweeden comparant alhier present de naerbes. greve huere accepterende, verhuert seker daghwand landis onder het gemeldt Weerde den huerder bekenet soo hij verclaert, ende dat voor den tijdt van sesse agtervolgende jaeren te drijen te scheijden die van beijden belieft, mis het selve een half jaer te voorent behoorelijk op te seggen innegaende kerssemisse 1765 soodat d'eerste jaer huere verschijnen sal kerssemisse van den volgenden jaere 1766 ende soo voorts den voorsen. sesse ofte drijaerigen termijn geduerende voor de somme van seven guldens t'siaers ende rebinder duisent fagod Los vrij geldt alle jaer precies te betaelen ten verschijndagre uijterlijk sesse weken daer naer faute in wissele te moeten voldoen op conditie van huerbraeke indient den verhuerder belieft, ende anders niet voorts is conditie dat den huerder den verhuerder moet beheijmen & betrijden tegens alle s'jaeren ommeganck indien daer eenighe vallen Tot dien moet den huerder t'sijnde laste nemen alle voorvallende lasten soo van C CC CL meerdere off mindere peagen, beden, subsidien contributien, ende alle andere bedachte van wat natuer die sauden mogen wesen geene gereserveert, vermits de huersomme daer op is gemodereert In cas van haircracht haegel, slag, fourageringe ofte overvloedt van wateren sal hij huerder quijtschel ende moderatie genieten naer gelede schaele maets ende huersgewijse mis daer van advertentie doende binnen uren der selve, faute dies moderatie te connen pretenderen, Int afscheijden sal hij huerder het gemeldt moeten laeten ledigh liggen Naer allen d'welcken gelden de compen. hun te sullen reguleren onder verbandt ende gelovte als naer rechte, constituerende tot meerdere vastigheijt van dien onwedderoepelijk mis desen mr. om te compareren voor alle h... hoven, ende wetten daer versorgt sal worden, ende ...idaer het gene voorse. he..emende, de constiuant... int onderhoudt dier, gewilliglijk te doen, ende laeten condemnieren met costen, actum Mechelen present Peeter Kero, ende Cornelis De Maeijer a. getuijgen, niclaes Cokelberghs d'merck + van Joannes Verbruggen

⁶³O.A., G, nr. 393, 18-11-1772. N.T. 994, Not. C.P. Van Hesen, 8-2-1765.

⁶⁴N.T. 994, Not. C.P. Van Hesen, 16.3.1765:

Op heden den 16 maart 1765 compareerden voor mij con. notaris profont de getuijgen naergenoemt Nicolaes Cokelbergh woonende onder Geerdegem jurisdictie deser stede ter eendre ende Peeter Van Asbroeck onder Weerde ten andere, welcken eersten heeft aen den anderen comparant alhier profont den naergen. coop accepterende vergoet gecodeert ende getransporteert soo hij doet bij desen seven daghwandt landis onder het selve Weerde voort. regentende de dure van Weerde ten eenre, de commanderije van Pizenborg ter 2 ende de heijstraet ter 3e sijde vrij ende onbelast, daer op waer..ha., ende quarrandt geldende, ende is dit transport ge...dt voor, ende mis de somme van twee hondert guld courant, den coninc f. gallinck tot seven stuivers, ende de voordre ... naer advenant, welke somme den welcken van den tweeden comparant ... in mijns notaris presentie bekenet ontfangen te hebben diendende dese daer door voorvolle .ide absolute quittantie sonder van andre te moeten doneren, constituerende voorts tot meerdere vastigheijt van dier onwedderoepelijk Mr. .... om te compareren voor alle heren h.... ende weten dat het versorgt sal worden, ende aldaer het .e.d voorscreven ..... enden , den gemelden Peeter van Asbroeck met Maria Somers ende h.... betti.c. naer omelingen in het voors. daghwandt landis hier vooren breeder gevoert, wettelijk tot goeden, vestigen ende erven met alle formalitijten van ze.hud daartoe gerequireert, ende voorts d'eersten comparant int onderhoud die gewilliglijk te doen, ende laeten condemnieren met costen, ende alles met Sr. geldende verbindt romantizerende in forma. Ende heeft den cooper, ende vercooper in handen van den ondergescreven notaris den act tot dese coopinge ofte

vrouw Elisabeth Somers zeven dagwand land onder Weerde voor 200 gulden.

- 7-5-1765: Nicolaes Coeckelberg en zijn vrouw kopen van Rumoldus Nicolaas Van den Eynde, canunik, *seker huysken gestaen in beginsel van de Langhestraete* voor 129 gulden⁶⁵.
- 17-8-1771: N.C. koopt voor 450 gulden van Sieur Joannes Daems een stuk land te Muizen aan *den Bol*, palende aan het gasthuis van Muizen, het klooster van Muizen, de weduwe Guilliam Moons en s'Heerenstraat. Getuigen bij deze koop was o.a. Fransus Domin en Judocus Verstappen⁶⁶.
- 18-11-1772: Nicolaes Coeckelberghs verkoopt⁶⁷ voor 310 gulden aan Cornelis Cam-

---

coopinge niet .... gebaerende ten behoeve ewig doode handt directelijck, oft indirectelijck constituerende voorts den voorn. Mr.....

om den selven eedt in de zielen der comparanten ..rietere.. daer ende alsoo des behoorde obbe nood. sal wesen actum mechelen profont Joes Pieters. ende Philippus ...ent als getuigen, niclaas cokelborgh peeter van asbroeck joes pieters d'merck van x Philippus ...ent

⁶⁵O.A., G, nr. 400. 24-12-1779; N.T. 2029. Not. N.F. Walravens, 7-5-1765:

...Nicolaes Coeckelbergh beneffens Catharina Van Messem sijn huysvrouw inwoonders van Geerdegem in een huysken gestaen in beginsel van de Langestraete langhs de cant van de Paters Capucinen Sr Vander Jeught ter eene ende Jan Orleans ter andere, vrij ende onbelast. Ende bekende den heere vercooper de coopsomme ende verdieren t'saemen beloopende ter somme van hondertnegentwintigh guldens wisselgelt van deser cooper ontfanghen te hebben...

⁶⁶N.T. 1114. Not. J. De Keyser. 17-8-1771.

⁶⁷N.T. 2035, Not. N.F. Walravens, 6-9-1771:

Op heden den 6 september 1771 compareerde &c Nicolaus Coekelberghs inwoonder van Geerdegem ter eenre, ende Cornelis Cammaert inwoonder van Hever ter andere welcken eersten comparant heeft aen den tweeden t'selve mits dese accepterende vercocht gecedeert ende getransporteert & Op heden den 6 september 1771 compareerde voor mij onderges conen notaris binnen Mechelen residerende present de getuigen naergenoemt Nicolaus Coekelberghs inwoonder van geerdegem ter eenre, ende Cornelis Cammaert inwoonder van hever ter andere, welcken eersten comparant heeft aen den tweeden t'selve mits dese accepterende twee daghwanden landt neffens elkanderen gelegen als nu maeckende een stuck eertijds bosch genaemt het heijblock gelegen onder den dorpe van hever tegens de Brandtheijde regnotende jouffe de weduwe Rijmenans ter eenre, den cooper ter tweedre jan cloetes ter derdre, ende Sr. De jongh ter vierdre sijde belast s'jaers in chijs met twee vijfde paerten in drij guldens aen het clooster van Muijsen ende met twee derde paerten in seventhien stuivers eenen halven chijs aen het clooster van hansewijk, sonder meer daer op waerschap guarand wort beloofd door deze vercooper, den welcken verclaerde aen hem de voors. twee stucken landt te competeren beijde bij coop het eene tegens jacobus catala ende het andere tegens Sr. Albertus Van Gestel als bij de respective procuratien tot goedenisse gepasseert voor de notarissen jac: De Keijser den 15 maart 1760 ende C:P: Van Hesen den 18 februarij 1765 sijnde desen coop, cessie ende transport geschiet te saemen omme ende en mits de somme van drij hondert ende thien guldens courant gelt die den vercooper date deser in onse presentie van den cooper betient ontfangen te hebben dienende desen daer over voor volle quittantie, reserverende den vercooper de huere van voors. landt tot sint andresmisse toecomende, ende heeft den vercooper beneffens den cooper bij eede in handen Mijs Notaris gepresteert verclaert dese vercoopinge ofte coop niet geschiet te weten ten profijte van een : ge doode handt directelijck ofte indirectelijck constituerende Mr... ende alle thoondert dese om den voors. Eedt in hunne respective

maert en Maria Coen uit Hever 2 dagwanden land *neffens elkander* eertijds bos onder Hever (heijblock), cijnsroerig aan het klooster van Muizen en het clooster van Hanswijk.

- 15-10-1774: Nicolaes Coeckelberghs en zijn vrouw kopen drie huisjes, gelegen naast elkaar in de Penninckstraat, voor 450 gulden.⁶⁸
- 1-4-1775: Nicolaes Coeckelberghs huurt van zuster Lucia Van Ysschot, Moeder van het O.L.V.-Godshuis, een beemd, genaamd den bessem, in het Geerdegembroek⁶⁹. Deze beemd is zes tot zeven dagwand groot. Hij moet de aldaar gelegen riolen en de grachten regelmatig uitdiepen en reinigen. Hij moet jaarlijks ten dienste van de verhuurster of van het voornoemde godshuis drie *craweijen*⁷⁰ doen naar Hofstade met paard en kar.
- 30-9-1775: Nicolaes Coeckelberghs verhuurt aan Jan Mollemans een huis, gelegen in de Penninckstraat voor 34 gulden per jaar.⁷¹
- 12/1/1776: Nicolaes Coeckelbergh, pachter wonende te Geerdegem, verhuurt aan Petronella Andries, weduwe wijlen Augustinus Thieles, een huis, gelegen in de

---

zielen te vernieuwen ende reitereren daer ende alsoo het behoort verbindende daer voren hunne personen ende goederen consisterende voorts tot meerdere vastigheij dier onwederoepelijck Mr... om te compareren voor D'Edele heeren van haere Majestijts grooten raede souverijnen raede van Brabandt Eerw. heeren Schepenen deser stede ende alomme elders daer't versocht sal wesen ende aldaer t'gene voors. vernieuwen de den gebreckelijcken constituant in't onderhout dier voluntairelijck te doen ende laeten condemnieren met costen mede omme te compareren voor d'Eerw. heeren Schouteth ende Schepenen voors. ende naer vernieuwinge deser den voors. Cornelis Cammaert ende Maria Coen sijne huisvrouw in't voors. landt gronde ende toebehoorten wettelijck te laeten goeden vestigen ende erfven met alle solemnitijten van reghie daer toe gerequireert gelovende voorts verbindende ende renoncerende als naer reghie actum binnen Mechelen ter presentie van Petrus Corbesier ende Jacobus Beelaets als getuijgen handtekeningen: Nicolaes Coeckelberghs, Walravens

⁶⁸O.A., G, nr. 396, 31-5-1775. De notarisacte van deze koop vond ik niet op het S.A.M. Bij nader inzien waren de minuten van het ganse jaar 1774 van notaris A.M. Leirebels hier niet aanwezig. *...inwoonders van Gheerdegem kopen sekere drij distincte ende separate huyskens gestaen neffens elkander... in de penninckstraete achter de eerwaarde peters cappucijnen recht over den blijk aldaer...*

⁶⁹N.T. 1158, Not. A.H. Leirebels, 1-4-1775.

⁷⁰J. VERWIJS, *Middelnederlandsch Handwoordenboek*, blz. 312. Een dienst aan een Heer waaraan men zich niet kan onttrekken.

⁷¹N.T. 1158, not. A.H. Leirebels, 30-9-1775.

Heyhoeck, voor 30 gulden per jaar⁷².

- 26/4/1776: Nicolaes Coeckelbergh, woonende te Geerdegem, biedt 129 gulden voor een hofstede met daarbij horend een half bunder land gelegen te Battel, doch een dag later werd het bod door een andere persoon met 25 gulden verhoogd. Deze goederen werden te koop gesteld door de dochters Smets⁷³.
- 18/5/1776: Nicolaes Coeckelbergh stelt zich borg voor Jan Beullens uit Zemst, dewelke een stuk land, gelegen op het Geerdegemveld, huurt van Zuster Dymphna Verachter, Moeder van het Onze Lieve Vrouw Gasthuis⁷⁴.
- 18/6/1776: Nicolaes Coeckelbergh, pachter woonende te Geerdegem, verhuurt aan Anna Elisabeth Vekemans, weduwe wijlen Michiel Verveken, bijgestaan door Guilelmus Verboomen, een huis in de Milsestraat voor 36 gulden per jaar⁷⁵.
- 18-7-1776: Nicolaus, Petrus, Guillelmus, Joanna ende Maria C. broers en zusters, allen inwoners van Geerdegem kopen het huis *De Belle* op de hoek van de Adegemstraat en de Kroonstraat voor 1360 gulden⁷⁶. Het is het hoekhuis rechts van de Kroonstraat. In 1846 was het een hoefsmederij en in 1972 een beenhouwerij. Het huis wordt reeds vernoemd in 1551 onder dezelfde naam⁷⁷ en werd herbouwd in 1752⁷⁸.
- 21-3-1778: Nicolaes Coeckelberghs verhuurt aan Martinus Serou, smoutslager te Mechelen een huisje in de Capucijnenstraat voor 16 gulden per jaar⁷⁹.

---

⁷²N.T. 1159, not. A.H. Leirebels. 12-1-1776.

⁷³N.T. 1159, not. A.H. Leirebels. 26-4-1776.

⁷⁴N.T. 1159, not. A.H. Leirebels. 18-5-1776.

⁷⁵N.T. 1159, not. A.H. Leirebels. 18-6-1776.

⁷⁶O.A., G. nr. 408, 2-4-1787; N.T. 1288, not. J.J. De Munck. nr. 1288, 18-7-1776.

⁷⁷F.B., nr. 17, huisnummer 113.

⁷⁸A. REYDAMS, *Mechelen. De namen en de korte geschiedenis der huizen*, blz 14, nr. 113.

⁷⁹N.T. 1161, not. A.H. Leirebels. 21-3-1778.

- 19-12-1778: Nicolaes Coeckelberghs ontvangt van Jan Baptist Meuldermans, uit Weerde, gehuwd met Anna Catharina Verlinden, 100 gulden i.v.m. een rente⁸⁰. Een van de getuigen bij deze acte is Antonius Van Messem, waarschijnlijk schoonbroer van Nicolaes. Deze woont eveneens te Geerdegem.
- 22-12-1779: Nicolaes Coeckelberghs weduwnaar van Catharina Van Messem verkoopt aan Egidius De Goey een *huys gestaen in den beginsel van de Langhestraet* langs de kant van de Paters Capucijnen, grenzende aan de bezittingen van sieur Van der Jeugd en aan de erfgenamen van Orlans, voor 225 gulden⁸¹.
- 2-1-1782: Nicolaes Coeckelberghs verhuurt aan Magdalena Bernaerts, bejaarde jonge dochter, een huis in de Penninckstraat voor 30 gulden per jaar⁸². Getuigen bij de huurovereenkomst waren Jan De Wit, pachter wonende te Humbeek en Antonius Van Messem, pachter wonende te Geerdegem, waarschijnlijk zijn schoonbroer.
- 17-5-1783: Adrianus Van Eeckhoudt, gehuwd met Joanna Van Loock, uit Muizen, ontvangen van Anna Maria, Anthoon, Joanna en Franciscus, kinderen van Nicolaes Coeckelberghs en van Catharina Van Messem, de som van 100 gulden⁸³. Getuigen van deze ontvangst waren Antonius Josephus De Paepe, burger, en hun oom Petrus Coeckelberghs, pachter te Geerdegem.
- 1784: De kinderen van de overleden Nicolaes Coeckelberghs verhuren⁸⁴ aan J.B. Serneels, wonende te Hofstade, een huis en hof te Hofstade.
- In 1796 verhuren de erfgenamen Coeckelberghs uit Geerdegem een huis, gelegen te Battel aan Peter Smets. De grond waarop dit huis staat is 17 ½ roede groot. Zij verhuren verder aan dezelfde persoon 3 stukken grond, waarvan één van een dagwand en één van anderhalve dagwand grootte⁸⁵.
- In 1796 bezit Frans Coeckelberghs, brandewijnstoker, wonende in de Adegemstraat nr. 272, twee barakken gelegen aan de heihoeck in de binnenstad nummer 345 en 346. Hij betaalt hierop twee maal 15 livres belasting⁸⁶.

---

⁸⁰N.T. 1161, not. A.H. Leirebels, 19-12-1778.

⁸¹O.A., G, nr. 410, 10-8-1791; N.T. 1162, not. A.H. Leirebels, 22-12-1779.

⁸²N.T. 1165, not. Leirebels, 2-1-1782.

⁸³N.T. 1166, not. A.H. Leirebels, 17-5-1783.

⁸⁴N.T. J.J. Verstraeten, 1784, fol 62. Deze registers zijn in privébezit bij notaris Ackerman te Zemst.

⁸⁵M.A., 2405, Battel, nrs. 17, 41, 69, 86 en 145.

⁸⁶M.A., 2404, 614.

- In 1796 betaalt Guillelmus Coeckelbergh, hovenier, wonende Hoogstraat nr. 552 voor hetzelfde huis 50 livres belasting⁸⁷.
- In 1796 betalen de erfgenamen Coeckelberghs, per adres Guillelmus Coeckelberghs, 10 livres voor een barak aan de Ganzendries nr. 593 en 30 livres voor een huis in de *rue des mécontents*⁸⁸.

Ook in de weeskamer van Mechelen, welke ik excerpeerde van 1737 tot 1805 komt onze hoofdrolspeler voor.

- Op 7 februari 1763 fungeert hij als voogd over twee minderjarige kinderen van Peeter Budts en Joanna De Tourné. Dit in een acte over een vraag tot verkoop van twee huizen, schuur en hof in de Kroonstraat⁸⁹.
- Op 12 juli 1764 fungeert hij weer als voogd over J.B. en Peeter Boets in een acte (vraag tot verkoop) welke handelt over land te Battel en te Auwegem uit de nalatenschap van de oom van van J.B. en Peeter: Cornelis Boets⁹⁰

Verder bekeek ik de cijnsboeken en rekeningen van het Godshuis van Oliveten, waarvan de nrs 9279-9282.

Nicolaes Coeckelberghs kocht van zijn schoonvader (?) Peter Van Messem - opgepast! Er leefde toendertijd een tweede Peter Van Messem, wonende te Weerde - anderhalf dagwand land waarop later een huis werd gebouwd, gelegen te Weerde. Zijn kinderen en later zijn schoonzoon Judocus Van Hal betaalden na zijn dood de cijns verder hierop⁹¹.

---

⁸⁷M.A., 2404, 711.

⁸⁸M.A., 2404, 732.

⁸⁹O.A., I, 170, blz. 9.

⁹⁰O.A., I, 171, blz. 145.

⁹¹*fonds OCMW* nr. 9298 (cijnsboek Godshuis van Oliveten) blz 2 v°:
1784-85-86-87-88-89-90-91-92

modo judocus van halle bij successie causa uxoris.

de kinderen van niclaes coecklberghs pro indiviso bij successie over niclaes coeckelberghs bij coop over peeter van messem over mattijn verhaeren bij coop over hendrick verhaeren etc van onderhalf dagwant lands waer op nu een huijs staet, gelegen tot weerde op het clijn heijveldt, de heijstraete ter eendre, jofvrouw pijperzeel ter tweedre, het groot venne ter derdere, ende adriaen meeus ter vierdre sijde s'jaers schellingen ende eenen halven penn. lovens facit 4 stuyv. 3 oord 1½ mijt in 't voorgaende boeck fol. 3

fonds OCMW nr. 9282 (Rekeningen godshuis van Oliveten): fol 15 °r

Zijn ouders, broers en zusters.

Govardus Coeckelberghs wordt ook geciteerd als "Godefridus" en "Gerardus". Hij stierf op 18-9-1741⁹² te Hombeek. Hij is getrouwd te Mechelen⁹³ op 26 april 1724 voor de kerk, op 27-jarige leeftijd met Catharina Detournay⁹⁴ toen 25 jaar oud, waarschijnlijk dochter van

---

den 4 meij sevenhienhondert twee en seventigh ontfangen van nicolaes Coeckelbergh de somme van vijf en dertigh guldens wisselgelt, maeckende in courant de somme van veerugh guldens sesthien stuivers en twee oorden over den coop prijs van drij hondert en vijftigh guldens wisselgelt van onderhalf daghwandi landt gelegen onder weerde dus hier 40-16-2

⁹²P.R. Hombeek, klapper, overlijdens.

⁹³P.R., huwelijken, Onze Lieve Vrouwparochie. Getuigen: judocus coeckelbergh - J.B. Buijs.

⁹⁴N.T. 694, not. P Fostier, 8-10-1779:

Op heden den 8^e 8bre 1779 compareerde voor mii onderschreven notaris geadmitteert in haere Majesteyts grooten Raede ende de getuygen naergenoemt in persooone Catharina Tomaij weduwe van wylen Goovaert Koekelbergs inwoonders van Geerdegem jurisdictie van Mechelen, welcke comparantie sieck te bedde liggende nogtans hebbende haer volkomen verstandt vyfsinnen ende memorie ende die alomme wel machtigh zynde ende gebruyckende, soo aen mij notaris ende getuygen ten passeren deser volkomenlyck is gebleken ende overdenkende de broosheyt van het menschelijck leven dar'er met seker der is dan de doodi ende niet onsekerder dan de ure der selve ende daeromme niet willende scheyden uyt dese weirelt ten zy naer gemaecks te hebben desen haer testament ende ordonnantie van uystersten wille heeft verklaert gelyck zij verklaert bij desen voor eerst te recommanderen haere ziele als wanneer die door den wille godts sal scheyden uyt haer sterffelyck lichaem in de grondelook Berm 'hertigheys godts haere Schepper ende saligmaecker ende in de crachtige voorspraecke van de alderheyligste Maget ende Moeder godts Maria mitsgaders van het geheel hemels geselschap.

Willende ende begerende de testatrice dat naer haere doodi haere begravenisse ende uytvaart zal gedaen worden in de Parochiaenekercke van Onze Lieve Vrouw over de Dyle met een tenne kandelaers Lyck ende te emploieren het waslicht daer toe nodig naer gewoonte met het uytdeylen van een halve taefel broodi, ende sal haere begravenisse geschiedens des morgens ende sal gedaen worden eene gesonge misse van Requiem mitsgaders sullen te Laetstennisse van haere ziele korts naer haer overlijden gecelebreert worden tot dertig messen ieder tot acht stuivers retributie. Ende voorts komende tot de dispositie van haere tydelycke goederen die Godt almachtig aen haer op de weirelt verleende heeft verklaerde dien aegaende te zijn haeren uyttersten wille ende begeerte dat de selve haere goederen soo meubel als sonmeubel comptante penningen actien ende credieten gelyck sullen gedeylet worden tusschen haere kinderen, te weten Nicolaes, Peeter, Guilliam koekelbergs, ende Marie ende Joanna koekelbergs haeren wettelycke kinderen, ofte hunnen wettelycke descendenten staeckgewyse ende by representatie sonder eenige distinctie ofte prerogatieve van sexe, maer Alsoo Pieter, Guilliam, Marie ende Joanna Koekelbergs haere vier jongste kinderen hger testatrice ...gr.:ige jaeren hebben bygestaen, gewerckt ende gesorgt selfs hun fortune hebben vezonaekt saemt om haer testatrice te helpen ende bystaen, ende uyt genegenheyt sonder daer toe eenigsins gedwongen te zijn voor hunnen gedaenen aerbeyt ende medehulp maectt ende legateert zij soo zij maectt ende legateert bij dese onwederroepelijck aen haere gezeyde vier jongste kinderen ieder duysent guldens wiselgelt vooren uyt welke somme zij eerst ende voor al sullen moeten profiteren uyt de comparante penningen haeve ofte erfven, voor alee haere oustien sone Nicolaes koekelberg ofte zijne erfgenaemen sullen vermogen in medepart te comen op wat pretext het zoude mogen wesen willende ende begerende wanneer haer gezeyde vier jongste kinderen sullen ieder duysent guldens wisselgelt geproffiteert hebben sij met den genoemden hunnen oustien broeder staeckgewyse sullen hebben ende deylen alle de resterende zoo meubel als sonmeubel actien ende credieten

Ende ingevalle desn selven haeren oustien soone Nicolaes koekelberg met en zonde willen gedoogen ofte zig zonde willen stellen tegens het gene bij haer heir voore gedisponeert soo verklaert zij testatrice in dien gevalle hem ofte zijne represantanten te insituieren in de legitime portie allenelijck sullende in dien gevalle het overig haerder

Joannes Torné en Maria Van Lier, waarschijnlijk geboren te Mechelen op 19 oktober 1698⁹⁵. In haar testament, opgemaakt in 1779, wijst zij aan haar 4 kinderen Peeter, Guiliam, Marie en Joanna ieder 1000 gulden toe als beloning omdat zij haar steeds hebben bijgestaan en geholpen hebben. Het overige kind Nicolaes mag wel mee de meubelen, *actien en crediten* verdelen. Doch 6 maand na de dood van Nicolaes laat zij op 20 juli 1782 een aanvullend testament opmaken, waarin zij haar eerdere executeur ontslaat. Hij mag zich niet meer met haar sterfhuis bemoeien. Verder vermeldt zij de voorwaarden voor de kinderen van Nicolaes om mee te erven⁹⁶.

Zij overleefde Nicolaes en stierf op 2 januari 1788⁹⁷.

Uit dit huwelijk:

1° Nicolaes. Zijn gegevens staan eerder vermeld.

2° Petrus, geboren te Hombeek op 8 februari 1727⁹⁸. Hij is waarschijnlijk overleden te

---

successie hoofde gelyck gedeylt worden tusschen haer vier jongste kinderen ofte hunnen descendenten Ende op dat dees haer testament ofte uyttersten wille soude mogen worden gestelt ter behoorelycke executie tusschen haere kinderen soo noemu de testatrice S' Joannes Franciscus Claes hem biddende desen laast te willen adviseren om te doen gelyck eenen goeden ende getrouwe executeur ende testamentairen Momboir schouddig is te doen hebbende tot dien eynde in zijne handen alle haere goederen soo hoeve als erfve present ende toekomend hoedaenig die zouden mogen wesen laetende hem voor een gedenckenisse boven zynen redelycken salaris de somme van vijftig guldens courant Brabants willende ende begeerende, mitsgaeders verbiedende aen haere erfgenaemen desn selven haeren executeur testamentair te bedancken ofte andersints ofte stellen renoncerende ten dien effecte aenden .. art: t.. 17 der kostume van Mechelen door mij notaris van het effecte dier geïnformeert zijnde Dit heeft de testatrice verklaert te wesen haeren uyttersten wille den welcken zij effect begeert te sorteren t'zij bij forme van testament codicile, donatie ter oorsaecke van de doodt ofte andersints gedaen ...ers soo hetselve best effect soneren kan ofte mag nieteegenstaende eenige statuten ordonnantien ofte reglementen ter contraerie waer aen zij heeft gederogeert en gelijk sij derogeert bij dese aldus gedaen ende gepasseert binnen Geerdegem jurisdictie van Mechelen daete als boven ter presentie van Pieter Bosmans ende van Hendrik Van Win getuygen hier overgeroepen de welcke als oock de testatrice van mij notaris ondervraegt zijnde ofte zij konden schrijven heeft de testatrice geantwoordt van neen ende de getuygen van te kunnen schrijven

⁹⁵P.R., dopen, St. Katlijneparochie. Doopheffers: egidius torné - catharina van rijck.

⁹⁶N.T. 1165, Not. Leirebels, 20 juli 1782 ... *De comparante bij hair voorseijdt testament geene mentie hadde gemaekt van het geen haeren oudsten overledenen sone Nicolaes Coukelbergh ten houwelijk heeft gehad soo wilt ende begeirt de comparante dat sijn acceptantien ende erfgenaemen allen het selve in collatie sullen moeten brengen voor ende aleeer dat sij met haere andere kinderen ofte erfgenaemen den derde paert ofte deel sullen vermogen te komen...*

⁹⁷P.R., overlijdens. Onze Lieve Vrouwparochie, 2-1-1788. *Die secunda januarii 1788 obiit sexta matinata catharina de tournaye nonaginta quator annorum vidua.*

⁹⁸klappers P.R. Hombeek. Doopheffers: Petrus De Tournay - Maria De Tournay.

Mechelen op 12 december 1790⁹⁹. Hij had bezittingen gelegen aan het Mechels Veld en Geerdegemdries¹⁰⁰. Hier een aantal van notariscontracten waar hij in voorkomt:

Op 18-8-1778 koopt P.C., pachter te Geerdegem van Maria Leemans, weduwe wijlen Andries Verbeeck, en haar meerderjarige dochters Maria en Anna Maria Verbeeck een stuk hofland, grond en toebehoren voor 750 gulden¹⁰¹. Het land is het derde deel gelegen tegen de Geerdegemdries en is 1 dagwand en 22 roeden en half groot. Het grenst ter ener zijde aan de heren Oratoren en Gaspar Langenus ten tweede zijde. Peeter, Nicolaes, Guilliam, Maria en Joanna, broers en zusters Coeckelbergh zullen het land officieel laten goeden. De acte werd opgemaakt in aanwezigheid van Jan Janssens, officier van Geerdegem en Joannes Antonius De Coster, meester-bakker. Merkwaardig is wel dat de schrijfwijze van Peter Coeckelberghs' handtekening zeer verschilt van dat van zijn broer Nicolaes. Peter tekent namelijk met de naam "kokelberghs". Verder aktes waren:

- 18-2-1765: Philippus Verbeeck verhuurt aan P.C. 5 dagwanden uit 7 dagwanden 23 roeden land in het Geerdegemveld tegen de Hofstaadsebaan voor 35 gulden per jaar¹⁰².

23/10/1784: Peeter Coeckelberghs, pachter te Geerdegem, zich sterkmakende voor de kinderen van Nicolaes Coeckelberghs en Catharina Van Messem, evenals voor Guilliam, Maria en Joanna Coeckelberghs, zijn broer en zusters, verhuurt aan Anna Maria Van Steenwinkel, weduwe van wijlen Jan Parijs de helft van 5 dagwanden land, gelegen te Zemst voor 23 gulden per jaar. Peeter Smedt, pachter te Zemst-Bos stelt zich hiervoor borg¹⁰³.

- 3/7/1784: Peeter Coeckelberghs en de rest kopen van Anthonius Bogaerts, pachter wonende te Calfort, gehuwd met Joanna Maria Janssens, een stuk land gelegen te Heffen, groot een half bunder voor 1225 gulden¹⁰⁴.

- 11/09/1784: P.C. en de rest verhuuren aan Adrianus Van Aecken uit Heffen dit half bunder land, gelegen op het *Rot* te Heffen. Grenzen: de waterloop, Adriaan Verbruggen, Guilliam Somers voor 36 gulden per jaar¹⁰⁵.

- 18-1-1785 : dezelfde Peeter Coeckelberghs, bejaarde jongman en pachter wonende onder Geerdegem, zich sterkmakende voor de kinderen van Nicolaes Coeckelberghs en Catharina Van Messem, evenals voor Guilliam, Maria en Joanna Coeckelberghs, zijn broer en zusters, verkoopt voor 550 gulden aan Hendrik Van Dam en zijn vrouw Anna Maria

---

⁹⁹P.R., overlijdens, Onze Lieve Vrouwparochie. 28 Die xbris 1790 mane hora quinta obiit Petrus Coeckelbergh cet: circiter 64 an inscriptus.

¹⁰⁰G6, *Weekelijks bericht voor de Provincie van Mechelen*, 1782, blz. 494, 505, 513.

¹⁰¹*Ibidem*, 17-8-1778.

¹⁰²N.T. 1131, not. J.R. Leclercq, 18-2-1765.

¹⁰³N.T. 1167, not. A.H. Leirebels, 23-10-1784.

¹⁰⁴N.T. 1167, not. A.H. Leirebels, 3-7-1784.

¹⁰⁵N.T. 1167, not. A.H. Leirebels, 13-9-1784.

Govaerts een huis met gronden en boomgaard te samen een dagwand, gelegen te Hombeek tegen de steenweg bij de brug en tegen de bezittingen van jonker Christiaan Le Cocq¹⁰⁶.

- 28-3-1785: Peeter Coeckelbergh, pachter onder Geerdegem, voor hem, zich sterkmakende voor de kinderen van Nicolaes Coeckelberghs en Catharina Van Messem, evenals voor Guilliam, Maria en Joanna Coeckelberghs, zijn broer en zusters, verhuurt aan Jan Spruyt van Zemst een bunder land gelegen te Zemst voor 30 gulden per jaar¹⁰⁷.

- 1785: Huur van 2 dagwand land te Zemst door P.C. Geerdegem aan Bart. Verdood uit Zemst ("De Branders" op het Spilt)¹⁰⁸.

- 1785: Kwijting van 666 gulden door P.C. met zijn broers en zusters aan Barth. Verdood x Elisabeth Van Dam uit Zemst. Het betreft hetzelfde land op het Spilt palende aan oost De Raedt-Limpens, zuid Neys, west Quytters, noord Oliveten¹⁰⁹.

In hetzelfde jaar: is er sprake van een jaarschaal van 9 dagwand land te Zemst door P.C. aan Antoon Sillebrems uit Zemst. Land *ten bosch waar het huis van Sillebrems stond*¹¹⁰.

- 13/6/1789: Peeter Coeckelbergh, pachter te Geerdegem, zich sterkmakende voor de kinderen van Nicolaes Coeckelbergh, voor Guilliam, Maria en Joanna Coeckelbergh, zijn broer en zusters, verhuurt aan Peeter De Boeck, pachter te Hombeek en zijn vrouw Joanna Van den Brande, een hofstede, genaamd *Het Haesken*, gelegen te Hombeek voor 150 gulden per jaar¹¹¹.

- 22-2-1766: P.C. verhuurt aan Jan Van Steenwinkel een stuk land gelegen te Hombeek groot 1 dagwand 15 roeden voor 13 gulden per jaar.

3° Anna Maria, geboren te Hombeek op 17 juni 1728¹¹², hovenierster, overleden te Mechelen op 15 maart 1823, 94 jaar en 271 dagen oud. Zij woonde bij en voor³⁹ haar overlijden aan de Hoogstraat. Zij bleef ongehuwd.

4° Guillelmus, hovenier, geboren te Hombeek op 20 mei 1730¹¹³, overleden rond 8 juni

---

¹⁰⁶N.T. 1167, not. A.H. Leirebels, 18-1-1785. verwijzing naar not. J.A. Festraets 1-5-1752.

¹⁰⁷N.T. 1168, not. A.H. Leirebels, 28-3-1785.

¹⁰⁸not. J.J. Verstraeten, 1785, fol 85.

¹⁰⁹notaris J.J. Verstraeten, 1785, fol 53.

¹¹⁰not. J.J. Verstraeten, 1785, fol 65: 99 jaar. 105 gulden.

¹¹¹N.T. 1172, not. Leirebels, 13-6-1789.

¹¹²P.R. Hombeek, dopen, klappers. Doopheffers: Henricus De Roeck - Anna Maria Noë.

¹¹³A. COECKELBERGHS, o.c., p. 221. Doopheffers: Guillelmus De Cauter - Maria Troye.

1804¹¹⁴. Hij werd in 1796 belast voor zijn huis in de Hoogstraat¹¹⁵. Hij bewerkte een stuk land dat toebehoorde aan Judocus Van Hal, iets ten zuidoosten van dat van Frans Coeckelberghs, zijn neef, gelegen in de buurt van de huidige Postzegellaan¹¹⁶. Hij bleef ongehuwd.

5° Joanna, geboren te Hombeek op 20 mei 1733¹¹⁷. Haar beroep was *particulier* en hovenierster, overleden te Mechelen op 8 januari 1812¹¹⁸. Zij woonde bij en voor³⁹ haar overlijden aan de Hoogstraat. Zij bleef ongehuwd.

6° Joannes Coeckelberghs, geboren te Hombeek op 7 mei 1735¹¹⁹. Hij is overleden op 8-jarige leeftijd te Hombeek¹²⁰.

7° Godefridus, geboren te Hombeek op 1 april 1737¹²¹. Hij is overleden kunnen zijn in 24-1-1739 te Hombeek¹²².

8° Joannes Michaël, geboren te Hombeek op 12 december 1738, stierf zeven dagen later¹²³.

9° doodgeboren kind, overleden op 15 november 1740 te Hombeek¹²⁴.

Guillelmus en zijn zusters Joanna en Anna Maria bewoonden in 1796 en 1803 hetzelfde huis in de Hoogstraat¹²⁵.

---

¹¹⁴B.S., overlijdens. Aangifte gedaan door Francois Coeckelbergh, brandewijnstoker. 34. neef van de overledene en Egide Tambyser, buurman, verblijvende in de Adegemstraat.

¹¹⁵M.A., 2404: Hoogstraat 552, 50 F.

¹¹⁶M.A., 2405, Geerdegem, nr. 102: *Van hal Josse, geerdeghem, terre Guil: Cokelberge, 0, 1, 9, 13, 19.,0.,0;* kaart Hunin:...

¹¹⁷P.R. Hombeek, dopen, klappers. Doopheffers: Petrus De Schepper - Joanna De Tourné.

¹¹⁸B.S., overlijdens. Eén van de getuigen was Judocus Serneels, dagloner, 38, buurman. De leeftijd van 66 jaar is onjuist, daar vader Govaert waarschijnlijk reeds overleed in 1741.

¹¹⁹P.R. Hombeek, dopen, klappers. Doopheffers: Johannes Lambrechts noe. (?) Johannes De Tourne - Catharina De Mol.

¹²⁰A. COECKELBERGHS, *o.c.*, p. 221. *Kockelbergh Jan filus 8 annorum leg. Godefridi Koekelbergh.*

¹²¹P.R. Hombeek, dopen, klappers. Doopheffers: Godefridus De Rouck - Catharina Noë.

¹²²P.R. Hombeek, overlijdens, klapper.

¹²³A. COECKELBERGHS, *o.c.*, p. 221.

¹²⁴A. COECKELBERGHS, *o.c.*, p. 221.

¹²⁵B.R. 1796 en 1803: sectie B. Hoogstraat.

Zijn grootouders, ooms en tantes van vaders kant.

Andreas Kokkelbergh, geboren te Hombeek op 21 december 1655 (doopheffers: Andreas De Nijn - Regina Rijnaerts), huwde met Anna Symons, overleden te Hombeek op 4 oktober 1705, huwden te Hombeek op 27 juni 1679 met als getuigen Nicolaes en Judocus Symons en Guillelmus De Wit.

De kinderen:

- 1° Margareta, geboren te Hombeek op 28 mei 1681 (doopheffers: De Laet - Marg. Coeckelbergh).
- 2° Maria, geboren te Hombeek op 21 mei 1683 (doopheffers: Guill. De Wit - Maria Symons).
- 3° Judocus, geboren te Hombeek op 22 november 1684 (doopheffers: Judocus De Laet - Catharina De Laet). Judocus huwde te Zemst met Catharina Meuldermans op 1 maart 1710¹²⁶ met als getuigen Norbert Muyldermans en Judocus Symons. Catharina Meuldermans is eveneens doopgetuige van Nicolaes Coeckelberghs in 1725 (zie hoger). Ze hebben de volgende kinderen allen geboren te Humbeek: Alexander (°31 juli 1715), Guillelmus (°1 maart 1712), Maria (°1 maart 1711), Joanna (°8 februari 1719) en Petrus (°1 juli 1724). Judocus zelf overleed te Humbeek op 24 november 1725 op zeer jonge leeftijd¹²⁷.
- 4° Rene Franciscus, geboren te Hombeek op 7 juni 1686 (doopheffers: René Verlinden - Elisabeth Sibens). Van hem vinden we weinig of niets terug. Tenzij misschien dit: een gelijkgenomde (*Renery Koeckelberghs*) verwekt een onwettig kind met een zekere Anna Frans. Het kind wordt geboren te Bonheiden geboren op 28 januari 1714¹²⁸.
- 5° Nicolaes, geboren te Hombeek op 9 november 1687 (doopheffers: Nicolaes Symons - Joanna Janssens. Van hem vond ik geen verder gegevens meer over een huwelijk of overlijden.
- 6° Anna, geboren te Hombeek op 6 mei 1689 (doopheffers: Guill. De Keyser - Anna Van Roij).
- 7° Joannes, geboren te Hombeek op 7 oktober 1690 (doopheffers: Joannes Coeckelbergh - Barbara Verheyt).
- 8° (doodgeboren) kind, overleden te Hombeek op 22 augustus 1691.
- 9° Maria, geboren te Hombeek op 4 april 1692 (doopheffers: Cornelis Van Ackere - Maria Coeckelberghs).
- 10° Anna, geboren te Hombeek op 28 december 1693 (doopheffers: Egidius en Anna Coeckelberghs).
- 11° Godfried, geboren te Hombeek op 13 mei 1696 (doopheffers: Godfried Jacobs - Elisabeth De Wit)¹²⁹, vader van Nicolaes.

---

¹²⁶A. COECKELBERGHS, o.c., p. A91.

¹²⁷A. COECKELBERGHS. o.c., p. A39-A40.

¹²⁸A. COECKELBERGHS. o.c., p. A15.

¹²⁹Gezinssamenstelling geheel volgens A. COECKELBERGHS. o.c., p. 220.

Zijn overgrootvader, grootooms en -tantes.

Joannes Kokkelbergh huwde te Hombeek op 5 november 1648 met Maria Keulers. De huwelijksgetuigen waren Nicolaes Ceulers en Mathias Schoenaers.

De kinderen:

- 1° Nicolaes, geboren te Hombeek op 18 januari 1650 (doopheffer: Nicolaes Ceulers - Catharina Rombouts), overleed reeds te Hombeek op 25 maart van hetzelfde jaar.
- 2° Elisabeth, geboren te Hombeek op 30 januari 1651 (doopheffers: Guill. Verschaeren - Elis. De Wit), overleed reeds te Hombeek op 21 november 1652.
- 3° Catharina, geboren te Hombeek op 5 april 1653 (doopheffers: Joannes Van Kelegem - Catharina Verschaeren).
- 4° Andreas, grootvader van Nicolaes, zie hoger.
- 5° Margareta, geboren te Hombeek in februari 1657 (doopheffers: Jacobus de la Tour - Margareta Ceulers).
- 6° Joannes, geboren te Hombeek op 28 februari 1659 (doopheffers: Joannes de Clercq - Margareta inde Vierpan).
- 7° Joannes, geboren te Hombeek op 14 februari 1660 (doopheffers: Joannes de Clercq - Margareta van Zuivel)¹³⁰.

---

¹³⁰Gezinssamenstelling geheel volgens A. COECKELBERGHS. *o.c.*, p. 219.

Weerde viert jubilerende priester

WEERDE — De Sint-Martinusparochie van Weerde zette zondag haar pastoor Jan Deckers, in de bloemen voor een halve eeuw priesterschap. De 76-jarige Jan Deckers, geboren in Diest, werd priester gewijd op 24 juli 1943. Hij gaf les in het Sint-Jozefcollege in Herentals, werd in 1950 legeraalmoezenier in Ekeren en vanaf 1957 in Soest. Op 3 mei 1964 volgde Jan Deckers Lodewijk Prims op als pastoor van de Sint-Martinusparochie in Weerde. Ondanks zijn leeftijd neemt pastoor Deckers nog alle taken van dorpspastoor op zich en is hij proost van verschillende verenigingen.

(PVZ, foto DMR)

■ Veelzijdig : Vijf jaar na het overlijden van

meester Leo Vanden Wyngaerd bundelt VTB-VAB Zemst zijn kroniekjes uit De Brug (het maandblad van Milac Elbobe) in het werk 'In heel Elewijt, de huizen waren schoon bevlagd'. Een veertigtal personen verleenden hun medewerking. Het boek bevat 260 pagina's en 220 illustraties. Voor 900 fr. bekomt

men de pennevruchten van de veelzijdige onderwijzer-heemkundige, samen met het dialectboek van Zemst en de extra wandel- en fietskaart.

► VTB-VAB organiseert vrijdag 26 november om 19 u.30 een academische zitting met gastronomisch jachtdiner (1.600 fr.) rond de figuur van Leo Vanden Wyngaerd. Info : 015/61.18.99.

Annonceblad 18-11-1993

Nieuwsblad 4-10-1993

UT

DE

PERS

Dankbare Sint-Martinusparochie

Gouden jubel voor p

Weerde

De Sint-Martinusparochie van Weerde heeft zondag een collectieve getuigenis afgelegd van de liefde en genegenheid die de gemeenschap tegenover haar pastoor Jan Deckers voelt. Deze vierde er zijn gouden priesterjubileum en zag zich in die viering massaal door zijn parochianen omringd. Het "dank U" zeggen was wederzijds; de Weerdenaars dankten voor de veelzijdige ondersteuning en begeleiding van hun parochiepriester op zoveel fronten en Jan Deckers zegde in Weerde altijd omringd te zijn geweest door toffe mensen.

Uiteraard speelde het kerkgebouw een hoofdrol in de dankviering. Onder grote belangstelling ging Jan Deckers samen met pater Theobald in de viering voor. Het gemengd parochiekoor Sint-Martinus, onder leiding van Julia Janssens, aan het orgel begeleid door koster Maurice De Smedt, bracht een stijlvolle vocale bijdrage en bindteksten en lezingen stonden in het teken van de dankbaarheid.

Treffend in het misboekje achteraan was een gedicht van de Weerdse kunstenaar Ferdinand Vercocke. "Hij is de herder, en hij kent de zijnen. Daar is haast géén die hij bij naam niet kent. Zij kennen hem, de groten en de kleinen, en weten hoe hij aan liefde went"...

Na de viering ging het stapvoets naar de grote zaal van de Vrije Basisschool. Kleuters mochten met confetti gooien terwijl Jan Deckers de vele felicitaties, handjesdrukken, schouderklopjes en bloemen onderging.

Indrukwekkend

Jan de Ron — voorzitter van de kerkfabriek — illustreerde met indrukwekkend cijfermate-

riaal de jarenlange inzet van de dorpspastoor op vele fronten. De aanpassingen in de kerkliturgie, de parochieschool, lokalen voor de meisjeschiro en technische besommeringen rond de waterdichtheid van het kerkdak kregen meteen zijn volle aandacht.

De pastoor heeft ook een voorkeur voor bloemen waarmee hij zelf prachtige composities opzet ter verfraaiing van het kerkgebouw. Mensen in het ziekbed kunnen op een regelmatig bezockje en bemoedigend woordje rekenen. "U wilde geen viering, maar wij konden dat niet laten", getuigde de voorzitter en dus moest de wil van de vox populi ook doorgaan...

Als spreekbuis van de gemeente belichtte burgemeester Van Roost de goede samenwerking vroeger met het bestuur van Weerde en na de fusie met Zemst.

Cadeau voor kerk

Pastoor Deckers wilde van geen persoonlijk cadeau weten. Op zijn uitdrukkelijke vraag werd een rekening geopend voor vernieuwing van kerkmeubilair en de gemeente schonk een aan-

Na de mis werd pastoor Ja

tal CD's met profane muziek. "Een man alleen in het huishouden is ook maar niks", stelde pastoor Deckers in zijn dank-

pont zich langs haar beste kant

pastoor Jan Deckers

Deckers als het ware bedolven onder de vele huldeblijken bij zijn gouden priesterjubileum.

▷ Foto: MDE

woordje. "Jarenlang werd ik door mijn inmiddels overleden huishoudster Maria Susant met de beste zorgen omringd. Ook nu

nog kan ik bij haar familie uit Wiggmaal steeds terecht met mijn praktische probleempjes". Jan Deckers hoopt fysiek in orde

te blijven om samen met zijn 2.000 Weerdse parochianen nog een tijdje verder aan de weg te kunnen timmeren.

G. v. M. 5-10-1993

Zemsts kunstpalet

De kunstkring Ter Zenne is aan de ne-
gende van zijn herfsttentoonstelling
toe. Ria Persoon, Magda Adriaans,
Alfons Colebrants, Odile De Block,
Maria Vandercruys, Jeanine Pay, Gil-
bert De Jonckhere, Marie-Louise Van
Steenwinkel, Gerda Colpaert, Stef Ne-
veux, Louisa Danckers, Jan De
Leeuw, Tine De Leeuw, Werner Van
Mullem, Virginie Hoeckx, Took, Roe-
land Desaeger en Henriette Geerarts
expozeren zaterdag 2 (van 17 tot
20 u.) en zondag 3 oktober (van 11 tot
20 u.) in zaal Alcazaar aan de Dam-
straat 96 in Weerde.

Streekkrant 2-10-1993

Grafiek en schilderkunst

Beatrijs Reusens, Martine De
Roeck en Anne Litani, drie
entoesiaste en kunstzinnige
dames, stellen van vrijdag 5
tot en met zondag 28 novem-
ber tentoon in de Schrans-
hoeve, Stijn Streuvels-
laan 92, Eppegem. De expositie
kan 's vrijdags vanaf 18 u.,
op zaterdag vanaf 16 u. en el-
ke zondag vanaf 14 u. be-
zichtigd worden.

Streekkrant, — 10-1993

Index op familienaam en plaatsnaam:

Abeelstraat	9
Adegemstraat	12, 18, 19, 25
Anderlecht	6
Andries	17, 23
Antwerpen	5, 7, 9
Apers	11
Ath	6
Auwegem	12, 20
Battel	10, 11, 18-20
Bernaerts	19
Beullens	18
Blaasveld	5
Blommaert	13
Boets	20
Bogaerts	23
Bol	16
Bonheiden	27
Borquelmans	5
Branders	10, 24
Brandts	6
Brantheijde	14
Brussel	4, 7, 8, 36
Brusselpoort	12
Budts	20, 33
Bulens	11
Calfort	23
Cammaert	14, 16, 17
Capucijnenstraat	18
Cauwenbergh	6
Ceulemans	5
Ceulers	29
Coen	14, 17
Colomabos	13
Costermans	13
D'Abremes	5
Daems	16
De Backer	5
de Belle	18
De Boeck	10, 24
de Clercq	29
De Coster	23
De Goey	19

De Keyser	14, 16, 27
de la Tour	29
De Laet	8, 9, 27
de Ligne	5, 6
De Munter	5
De Nijn	27
De Paepe	19
De Raedt	24
de Roy	9
De Tournay	4, 22, 37
De Tourné	20, 25
De Wit	19, 27-29
Den Arendt	12
Domin	12, 16
Engeland	5
Estrix	6
Fontenoy	4
Francq	5
Frankrijk	5
Frans	9, 13, 19, 25, 27
Gasthuis	5, 6, 9, 10, 16, 18
Geerdegem	1, 2, 4, 6, 8-19, 21-25, 35, 36, 39
Geerdegebrouck	17
Geerdegemdries	23
Geerdegemstraat	6, 9
Gooris	12
Govaerts	24
Halfgalg	4, 6, 7, 12
Hannover	5
Hanswijk	12, 14, 17
Heffen	5, 23
Heihoek	12, 13, 19
heijblock	15-17
Herentals	5
hertog van Beyeren	12
Hever	4, 14-17
Heyhoeck	17
Hofstade	9, 10, 13, 17, 19
Hofstadeveld	10
Hombeek	2, 4, 5, 14, 21, 22, 24, 25, 27, 29, 34
Hoogstraat	8, 11-13, 20, 24-26
Humbeek	19, 27
inde Vierpan	29
Jacobs	27, 35

Janssens	9, 12, 14, 23, 27
Kerselers	9
Kroonstraat	18, 20
Lambrechts	5
Langenus	23
Langhestraete	16
Lauwers	11
Le Cocq	24
Leemans	10, 23
Leister	5
Leuven	4, 5
Limpens	10, 24
Mechelen	2, 4, 5, 7-18, 20-25, 32-34
Mechels Veld	23
Meuldermans	4, 19, 27
Milsestraat	18
Moens	5
Molekens	5
Molenblock	6
Mollemans	17
Moons	12, 16
Muizen	4, 6, 11, 14, 16, 17, 19
Muyldermans	27
Neys	24
Onze Lieve Vrouw	18, 21
Oostenrijk	5
Oratorie	12
Orlans	19
overste poort	6
Parijs	23
Penninckstraat	17, 19
Postzegellaan	13, 25
Quyters	24
Reijnsen,	5
Rijnaerts	27
Rombouts	29
Rot	23
Salm	5
Schoenaers	29
Selderslag.	6
Sempschensteenweg	12
Serneels	13, 19, 25
Serou	18
Smedt	23

Smets	5, 10, 18, 19, 5
Somers	15, 16, 23
Spilt	10, 24
Spruyt,	6
Stryp	11
Symons	27
Tervurenseseesteenweg	6
Thieles	17
Tournay	4, 7, 22, 37
Tourné	2, 4, 6, 7, 20, 25
Tournée	6-8
Van Ackere	27
Van Aecken	23
Van Asbroeck	10, 15, 16, 15, 36
Van Calster	11, 12
Van Campenhout	14
Van Dam	10, 23, 24
Van den Brande	24
Van den Eynde	16
Van der Jeugd	19
Van Dijk	5
Van Eeckhoudt	19
Van Gendt	13
Van Hal	2, 8-11, 13, 20, 25, 36
Van Kelegem	29
Van Kiel	10
Van Lier	22, 38
Van Loock	19
Van Messeem	4, 8, 11, 12, 16, 19, 20, 23, 24, 35
Van Roij	27
Van Schoonlandt	11, 13
Van Steenwinkel	23
Van Winge	12
Van Ysschot	17
Van Zuivel	29
Vandenbroeck	5
Vanderelst	5
Vekemans	18
Verachter	18
Verbeek	23
Verboomen	18
Verbruggen	14, 15, 23
Verdood	24
Verhey	27

Verlinden	19, 27
Vermeeren, ...	8
verrimpelt bosch	10
Verschaeren	29
Verstappen	16
Vertongen	12
Walem	5
Weerde	14-16, 19-21
Willebroek	5
Willebroekse Vaart	4
Wouters.	6
Zastrouw	5
Zemst	4, 8, 10, 18, 19, 23, 24, 27
Zemst-Bos	23
Zenne	7, 10
Zennebrug	10
Zinnik	5

HET LEVEN ROND DE KERK

tussen 1559 tot 1616.

Toestand in de omgeving van Zemst.

Van de periode 1559-1616 vond ik over Zemst bijna geen literatuur in de bibliotheken. Het is een periode van oorlogen: Spanjaarden en Nederlanders vechten bijna ononderbroken om in onze streken invloed te verkrijgen. Daarbovenop had men ook de Godsdienstoorlogen tussen aanhangers van de Paus of de katholieken enerzijds, en allerlei Hervormingsgezinde groeperingen anderszijds. Vanaf het ogenblik dat deze laatsten in onze streken de duimen moesten leggen, dienden zij ook hals over kop de vlucht te nemen naar het voor hun veilige Noorden. Demografische studies toonden aan dat tegen het einde van de 16de eeuw de Zuidelijke Nederlanden vele honderduizenden inwoners kwijt waren. Ook Zemst, Weerde, Elewijt en Eppegem vormden hier geen uitzondering op. Tenslotte waren er in deze onzekere tijden

ook vele misdadige bendes - zowel militairen als niet-militairen - actief die zich rijker maakten door het ondernemen van strooptochten zowel te land als op het water. Deze Hervormingsgezinden hadden het tijdens hun plundertochten dikwijls gemund op onze kerken. De geuzen plunderden in ons land meer dan 400 kerken, godshuizen en kloosters en vernielden circa 3000 schilderijen¹. Pas in 1605 trad een algemene verbetering op. Toen kregen meerdere parochies een eigen pastoor of deservitor kregen en bidplaatsen werden geleidelijk terug opgebouwd en/of hersteld.

In verband met Zemst en omstreken vond ik uit deze periode toch een bron die mij een en ander kon bijbrengen. In elk aartsbisdom werden er sinds eeuwen controles verricht door de zogenaamde dekens. Zo werden alle parochies op hun goede werking gecontroleerd, evenals de pastoors, kosteren, enz. Deze dekens maakten verslagen op over hun bezoeken aan de parochies. In de kerkterminologie noemde men dit de *Dekanale Visitaties*.

Het zijn interessante bronnen die ons mede een bepaald beeld geven wat er zo al omging in bepaalde dorpen en gehuchten in het verleden. Daar ze in het Latijn zijn opgesteld, laat menig amateur-historicus ze echter links liggen. Toch zouden deze bronnen in bijna geen enkele dorpsmonografie onaangeroerd mogen blijven.

Tijdens de periode 1559-1616 viel het begevingsrecht van de parochies Zemst, Epegem en Weerde onder het gezag van de Bisschop van Kamerijk. Dit was niet het geval voor Elewijt, waar dit recht viel onder de penningmeester van het Aartsbisdom Mechelen².

De opbrengst van de tienden, de belastingen in natura ten gunste van religieuze instellingen, werden dikwijls verdeeld onder

een aantal van deze organisaties. 1/9 van de tienden van Zemst waren bestemd voor de pastoor, 6/9 voor het Godshuis van Oliveten, de abdij Ter Kameren en 2 leken en 2/9 voor de kerkfabriek van Kamerijk³. In Weerde werden de tienden als volgt verdeeld: 8/9 voor het kapittel van Kamerijk en 1/9 voor de pastoor. In Elewijt was ook 1/9 van de tienden voor de pastoor bestemd, 4/9 voor de commandeur van Pitzenburg, 2/9 voor het tehuis van de Oude Lieden te Mechelen. Enkel in 1575 en 1577 kreeg de pastoor van Elewijt even 1/3 van de tienden⁴. In Eppegem waren de tienden over vele stichtingen verdeeld: 2/9 is voor de Kapittel van Kamerijk, 1/9 voor de Abdis van Ter Kameren, 1/9 voor de fondatie Zellaer, 1/9 voor de Abt van Grimbergen, 1/9 voor het Godshuis van Oliveten, 1/9 voor Lodewijk van Oeyenbrugge, 1/9 voor de Abt van Grimbergen samen met het Godshuis van Oliveten en tenslotte 1/9 voor de pastoor⁵.

De bevolkingsaantallen van de vier besproken parochies liepen evenwijdig op en neer. Over het algemeen stelt men vast dat er na 1577 in elke parochie een sterke teruggang plaatsgreep. De kleinste parochie in de omgeving was Peutie met op een bepaald ogenblik slechts 28 communicanten, wat overeenkomt met ongeveer 40 zielen⁶. Vilvoorde had in 1574 ±1400 inwoners doch dit getal liep sterk terug in 1598: ±300⁷. De bevolking van Zemst uitgedrukt in communicanten was de volgende: 360 in 1567, 370 in 1574, 370 in 1575, ±400 in 1577⁸, 120 in 1599, 200 in 1600, 400 in 1603, 300 in 1604, 300 in 1613, 340 in 1614, 350 in 1615, 350 in 1616⁹. Te Weerde was de toestand als volgt: ±100 in 1567, ±100 in 1574, ±100 in 1575, ±70 in 1577¹⁰, 45 in 1599, 40 in 1602 en 1603, 71 in 1605, ±70 in 1606, ±80 in 1614, ±100 in 1615 en 70 in 1616¹¹. De toestand te Eppegem: ±200 in 1574, 1575 en 1577, ±50 in 1598, 132 in 1606, 160 in 1613 en 160 in 1615 en 1616. Elewijt was iets beter bedeed: ±300 in 1567, ±200 in 1574 en 1575, ±150 in 1577, ±100 in 1595 en 1596 en 130 in 1598, 120 in 1599 en 1601, 134 in 1602, 127 in 1603, 106 in 1604, 135 in 1605, 180 in 1613, 200 in 1614 en 185 in 1615 en 1616¹².

Dat er in de vier besproken parochies op kerkelijk gebied heel wat fout liep staat buiten kijf. Laat ons eerst eens een kijkje nemen te Zemst. Hier waren de financiën slecht bijgehouden door de vroegere functionarissen. Ten gevolge van deze tekortkomingen belastte de deken een promotor met het opsporen van oude schulden¹³. In 1610 werd de pastoor vermaand omdat hij dikwijls in de stad ging overnachten. De parochianen zagen hiertegen evenwel geen enkel bezwaar¹⁴. Anderszijds was men tussen 1559 en 1598 niet tevreden over het werk van de koster¹⁵. Ook in 1602 werden er klachten tegen de koster en zelfs tegen zijn vrouw geuit¹⁶. Meermaals bracht de kerkelijke overheid er in 1596 een bezoek om orde op zaken te stellen¹⁷. Belangrijke zaken waren soms niet in orde zoals het doopwater, dat achter het hoofdaltaar in een open kom stond in plaats van in een doopvont met dekkel¹⁸. Ook in 1601 was dit doopwater nog niet afgesloten en afgezonderd van de overige kerkobjecten¹⁹. In 1567 was er te Zemst geen pastorie voorhanden²⁰ en in 1598 zat men er zonder priester²¹. Ook hier werden vernielingen aangericht tijdens de Troebelen. Zo werd de kerkhofomheining gedeeltelijk verwoest aangetroffen rond 1598²². In 1599 regende het nog altijd binnen in de kerk en er werd gevreesd voor de instorting als er niet snel ingegrepen werd²³. In 1604 was de kerk nog altijd niet hersteld, daar niemand de opbouw ter harte nam²⁴.

Te Weerde trof men gelijkaardige toestanden aan. Rond 1574-1577 was te Weerde de eigenlijke pastoor niet meer bij machte zelf te fungeren, daar hij "geestelijk onbekwaam" beoordeeld werd. Hij werd vervangen door de pastoor van Zemst met zijn kapelaan²⁵. In 1598 was hier de kerk bijna helemaal verwoest door de oorlogen van de voorgaande jaren²⁶. Het herstel was dringend vereist, anders zouden de kosten nog oplopen tot 2000 florijnen²⁷. Het volgende jaar, in 1599 en 1600 was de toestand nog steeds dezelfde. De kerk deed er toen zelfs dienst als toevluchtsoord voor 3 families, hun koeien en kalveren²⁸. In 1600 werd er niet gepredikt. Als uitvlucht werd als reden aangehaald dat de kerk er totaal verwoest was²⁹. De H. Eucharistie kon

er niet met de nodige eerbied ondergebracht worden door de slechte toestand³⁰. Zelfs in 1614 wordt er te Weerde nog altijd geen H. Eucharistie bewaard³¹. In 1605 hadden de parochianen van Weerde in samenwerking met het Kapittel van Kamerijk inspanningen gedaan om hun totaal verwoeste kerk terug op te knappen. Doch ze waren er niet helemaal in gelukt vermits er nog heel wat gaten in het dak waren, waardoor het binnen regende. In 1606 was de toestand nog dezelfde, hoewel van hogerhand uitdrukkelijk bevolen was het dak te herstellen, doch de toenmalige financiële toestand was slecht en de inkomsten te gering³². Bovendien was er in dat jaar nog geen omheining rond het kerkhof³³. Ergens tussen 1607 en 1614 was de kerk zodanig in orde dat de dienst gecelebreerd kon worden³⁴. In 1607 waren er klachten vanwege de parochianen omdat de pastoor dikwijls afwezig was³⁵.

Eppegem viel in 1598 eveneens zonder priester³⁶ en ook hier waren de parochianen niet te spreken over dit feit. In hetzelfde jaar was de kerk aldaar eveneens in erbarmelijke toestand. Zelfs de H. Eucharistie kon er niet met de nodige eerbied bewaard worden³⁷. Men diende er te verhuizen naar een kapel³⁸. In 1601 was er in de kerk geen doopwater of doopvont aanwezig. Ofwel werden de kinderen van de parochianen te Zemst gedoopt ofwel bracht de deservitor het doopwater in een beker mee³⁹. De kerk was hier in 1602 nog altijd verwoest, verlaten en vervallen daar er geen geld was voor de heropbouw⁴⁰. De koster moets tussen 1559 en 1598 eveneens tot de orde geroepen worden⁴¹. In 1600 waren er eveneens klachten over de deservitor, met name de pastoor van Zemst. Deze moest nochtans ook zorg dragen over de diensten in Weerde. De Eppegemnaars kloegen dat hij wel de tienden hief, maar op zondag geen mis hield en nooit predikte. De Eppegemnaars moesten op zondag naar Zemst naar de kerk⁴². De doop-, trouw- en begraafregisters waren zeer slecht opgesteld⁴³. Tussen 1599 en 1601 moesten de kostbare gewaden overgebracht worden naar Mechelen na kerkdiefstallen, gepleegd te Nederokkerzeel⁴⁴. Ook in 1604 verwaarloosde de deservitor nog altijd zijn

taak⁴⁵. Pas in 1606 kreeg Eppegem terug een eigen pastoor⁴⁶, die om de twee weken predikte⁴⁷. Rond deze periode kwam ook de kerk in een zodanige staat hersteld dat de dienst er kon gecelebreerd worden⁴⁸.

Te Elewijt liep ook één en ander mis. Zo was daar in 1596 het doopwater bedorven⁴⁹ en in 1601 werd het tegen de voorschriften in bewaard in een kruik⁵⁰. In 1599 werd het tabernakel er als "vuil" omschreven, de H. Eucharistie werd niet bewaard zoals het hoort⁵¹ en in 1600 was de altaarsteen er gebroken⁵². In hetzelfde jaar was de kelk zo vuil dat de deken ze zelf had afgewassen in aanwezigheid van de koster, burgemeester en pastoor⁵³. De H. Eucharistie werd in 1604 overgebracht naar een veiligere plaats als bescherming tegen ketters⁵⁴. De pastoor kloeg ook hier in 1598 over de geringheid van de inkomsten⁵⁵. In 1572 had de kerkfabriek een tekort in kas van 4 florijnen, doch de Armentafel had een overschot van 6 florijnen. In 1573 ging het beter. Toen hadden beiden een overschot⁵⁶. Ook te Elewijt waren er in 1603 klachten over de pastoor, doch het ging hier om een geval van heirkraft. De oude pastoor was namelijk ziek en hierdoor verwaarloosde hij zijn taak⁵⁷. In 1606 was hij zo oud en doof geworden dat hij niet meer in staat was de biecht te horen van zijn 135 parochianen. Ze kregen van hem de toelating te biechten waar ze wouden⁵⁸. In 1607 werd de toestand nog slechter en werd er een nieuwe pastoor aangesteld. Deze predikte slechts om de twee weken in tegenstelling tot zijn voorganger die elke week een preek afstak. De parochianen hadden toen nochtans geen klachten. In 1611 werd hij opgevolgd door een zekere Petrus Van Schaubroeck, die slechts om de zes weken of iedere maand predikte⁵⁹. Nog in hetzelfde jaar woonde deze pastoor in bij een ander persoon⁶⁰.

Eénmaal werd er voor Zemst ook melding gemaakt van het aantal missen per week dat gelezen werd. We noteerden het aantal van één mis per week voor 1565⁶¹. Voor Weerde was dit in 1565 één mis per week⁶² en in 1574 vier⁶³, voor Eppegem één en Elewijt twee⁶⁴.

In 1577 brandde er te Zemst en Weerde steeds één kaars tijdens de goddelijke diensten⁶⁵. Een jaar later had Zemst wederom pech toen de Spanjaarden de klokken uit hun kerk roofden en ze te Mechelen versmolten tot een kanon⁶⁶. In 1599 bezat Zemst een Romeins Missael, wat op dat ogenblik een rariteit is⁶⁷. In 1599-1600 werd de H. Eucharistie er bewaard zoals het hoorde⁶⁸. Een biechtstoel was hier ook reeds in 1599-1601⁶⁹ hetgeen weinig andere parochies bezaten. Zemst kon toen ook reeds beschikken over een geconsacreerd altaar⁷⁰.

Te Weerde verscheen de biechtstoel tussen 1610 en 1616 ten tonele⁷¹, te Epegem en Elewijt tussen 1602 en 1610⁷². In 1599 beschikte Weerde nog niet over een kelk⁷³. In 1599-1601 waren er in Weerde nog geen doop, trouw en begrafenisregisters. De akten worden in de registers van Zemst opgetekend⁷⁴. In 1567 werd de pastorij te Weerde gehuurd door de pastoor van Zemst, deservitor te Weerde⁷⁵. Nog in 1600 droeg de pastoor van Zemst zorg over Weerde⁷⁶.

Ook het onderwijs verliep stroef. In 1597-98 werd in Zemst geen school gehouden ofwel wegens een gebrek aan leergierige kinderen, ofwel omdat er geen geschikt lokaal voorhanden was en tenslotte omdat men geen geschikte onderwijzer kon vinden⁷⁷. Tijdens de periode 1574-1575 werd het onderricht hier gegeven door een kapellaan, in 1577 door de koster, tijdens de periode 1595-1596 door een onbekende en in 1598 door niemand⁷⁸. Vanaf 1599 werd er terug school gehouden⁷⁹ en na 1599 liep er ook een zondagsschool, waarin godsdienstonderricht gegeven werd door de pastoor⁸⁰.

In Weerde was er in 1574 tot 1577 zeker geen school. In de periode 1595-1598 was er waarschijnlijk geen school⁸¹. Ook van 1599 tot 1616 werd er te Weerde geen melding gemaakt van een school⁸².

Te Epegem werd in 1574 het onderwijs gegeven door een niet nader genoemde "religieus". Na dit jaar was er helemaal geen sprake meer van een school of onderwijzer. Vanaf 1605 was hier

terug melding van een school⁸³.

In Elewijt trad de koster op als schoolmeester rond de periode 1574-1577. In 1595 was er voor het onderwijs niemand voorhanden. Een jaar later trad de pastoor op als onderwijzer, evenals in 1598⁸⁴. Ook in 1599 was hier nog sprake van een school⁸⁵. In 1611 werd er gewag gemaakt van een zekere Joannes Mertens die in samenwerking met zijn vrouw als onderwijzer optrad te Elewijt en het onderwijs terug inrichtte nadat het een tijd was stopgezet. In 1614 werd de man alleen als onderwijzer vermeld⁸⁶. Voor 1616 werd hier ook een zondagsschool ingericht⁸⁷.

Ketterse neigingen kwamen te Zemst, Epegegem en Elewijt voor rond 1610. Meer bepaald ging het hier over onderdanen die nooit naar de kerk gingen en hun Pasen niet hielden⁸⁸. Wat betreft het naleven van de zondagsrust waren er te Zemst weinig opmerkingen. Toch werd in 1577 de zondagsrust verstoord door iemand die in de oogst werkte⁸⁹. In de periode 1599-1616 werden er slechts 2 misverzuimen gemeld⁹⁰.

Ook te Elewijt werd twee maal een misverzuim op de zondagsrust vastgesteld⁹¹. Ook waren er te Elewijt parochianen die hun Paastijd te Brussel hielden⁹². Rond 1610 verklaarde hier een vrouw noch de bisschop noch de pastoor te vrezzen nadat zij op de vingers getikt werd wegens haar anti-religieuze houding. Volgens de kerkleiding gaf haar handelswijze aanstoot aan andere parochianen. Ook in 1606 werd hier melding gemaakt van iemand die zijn godsdienstige plichten verzuimt en hiervoor van ketterij wordt verdacht⁹³.

Te Epegegem noteerde men zwervers, waarvan men niet wist of zij rond Pasen "communiceerden"⁹⁴. Een soldaat die in 1605 trachtte de pastoor te vermoorden, wordt hier ook als "ketter" omschreven⁹⁵.

In 1599 begaven veel bedevaarders zich te Zemst naar de kapel van het Hammeke, gelegen aan de Zenne op de grens met het Mechels district Geerdegem. De pastoor moest van hogerhand de kapel laten herstellen om aldus de volksvroomheid aanwakke-

ren. Dit kon pas gebeuren met behulp van financiële giften van de gelovigen. In 1603 greep de herstelling plaats mede dankzij de gedeeltelijke tussenkomst van de bisschop, die het hout leverde en van de parochianen, die hun materiële steun verleenden⁹⁶.

Elewijt groeide eveneens uit tot een bedevaartplaats. In 1595 beliepen de offergiften hier meer dan 100 florijnen. In 1599 kwam men er twee maal per jaar op bezoek⁹⁷. Er werd vermeld dat men in deze parochie een oude sleutel bezat, waarmee men wonden uitbrandde bij mensen die door razende honden gebeten zijn⁹⁸. Bovendien werden hier rond 1610 inwoners gemeld die men kan raadplegen voor het behandelen van ziektes. Ze schenen een soort magie te bedrijven⁹⁹ en genazen meerdere mensen van hondsdolheid¹⁰⁰. De overheid vreesde in dat verband voor bijgelovige praktijken en eiste hierover van de pastoor schriftelijke uitleg¹⁰¹. In 1598 werd de plaatselijke heilige Sint Hubertus er vereerd met een grote toeloop van mensen. Op één dag werden er 42 florijnen geschonken. In het algemeen kenden de bedevaarten talrijke deelnemers en bovendien werd er water en brood uitgereikt¹⁰².

Gunstige kritiek mocht ook wel eens geuit worden. Zo viel de pastoor van Elewijt na de Troebelen zeer in de smaak door zijn predikaties¹⁰³. Verder werd hij tijdens de periode 1599-1601 geloofd om zijn onbesproken levenswandel¹⁰⁴ en zijn regelmatig prediken¹⁰⁵.

Af en toe ging het er ook wel eens plezierig aan toe. Zo bijvoorbeeld te Epegem, waar de kerk en de Tafel van de Heilige Geest of de zogenaamde Armentafel, de voorloper van het huidige O.C.M.W., in 1572 10 florijnen uitgaf om een feest in te richten, de dag dat de kerkrekeningen binnengebracht werden¹⁰⁶.

M. ALCIDE

- 1.J. BAETEN. *Geuzengeschiedenis te Mechelen in
Mechelschen Courant van 3 september 1876.*
- 2.A. JANS. *Dekanale Visitaties in het Mechelse.
1559-1598.* K.U. Leuven. 1956. p. 88.
- 3.A. JANS. o.c. p. 85.
- 4.A. JANS. o.c. p. 85 & 133.
- 5.A. JANS. o.c. p. 134.
- 6.A. JANS. o.c. p. 104.
- 7.A. JANS. o.c. p. 104.
- 8.A. JANS. o.c. p. 104.
- 9.H. GEETS. *Het kerkelijk leven in de landsdekenij
Mechelen volgens de visitatieverslagen van
Deken Antonius De Mol (1599-1616).* K.U. Leuven.
1960. p. 111.
- 10.A. JANS. o.c. p. 104.
- 11.H. GEETS. o.c. p. 111.
- 12.H. GEETS. o.c. p. 111.
- 13.A. JANS. o.c. p. 102.
- 14.H. GEETS. o.c. p. 51.
- 15.A. JANS. o.c. p. 97.
- 16.H. GEETS. o.c. p. 5.
- 17.A. JANS. o.c. p. 38.
- 18.A. JANS. o.c. p. 79.

- 19.H. GEETS. o.c. p. 85.
- 20.A. JANS. o.c. p. 83.
- 21.A. JANS. o.c. p. 41.
- 22.A. JANS. o.c. p. 78.
- 23.H. GEETS. o.c. p. 148.
- 24.H. GEETS. o.c. p. 152.
- 25.A. JANS. o.c. p. 41 & 93.
- 26.H. GEETS. o.c. p. 146.
- 27.A. JANS. o.c. p. 75.
- 28.H. GEETS. o.c. p. 147
- 29.H. GEETS. o.c. p. 72.
- 30.H. GEETS. o.c. p. 78.
- 31.H. GEETS. o.c. p. 82.
- 32.H. GEETS. o.c. p. 150.
...*multis in locis perpluit*...
- 33.H. GEETS. o.c. p. 156.
- 34.H. GEETS. o.c. p. 153.
- 35.H. GEETS. o.c. p. 51.
- 36.A. JANS. o.c. p. 41.
- 37.H. GEETS. o.c. p. 78.
- 38.A. JANS. o.c. p. 76.
- 39.H. GEETS. o.c. p. 85.
- 40.H. GEETS. o.c. p. 152.
- 41.A. JANS. o.c. p. 98.
- 42.H. GEETS. o.c. p. 72.
- 43.H. GEETS. o.c. p. 92.
- 44.H. GEETS. o.c. p. 170.
- 45.H. GEETS. o.c. p. 60.
- 46.H. GEETS. o.c. p. 50.
- 47.H. GEETS. o.c. p. 74.
- 48.H. GEETS. o.c. p. 153.
- 49.A. JANS. o.c. p. 79.
- 50.H. GEETS. o.c. p. 85.
- 51.H. GEETS. o.c. p. 76.
- 52.H. GEETS. o.c. p. 162.
- 53.H. GEETS. o.c. p. 174.
- 54.H. GEETS. o.c. p. 82.
- 55.A. JANS. o.c. p. 86.
- 56.A. JANS. o.c. p. 102.
- 57.H. GEETS. o.c. p. 61.
- 58.H. GEETS. o.c. p. 89.
- 59.H. GEETS. o.c. p. 75.
- 60.H. GEETS. o.c. p. 57.
- 61.A. JANS. o.c. p. 62.
- 62.A. JANS. o.c. p. 62.
- 63.A. JANS. o.c. p. 63.
- 64.A. JANS. o.c. p. 62.
- 65.A. JANS. o.c. p. 72.
- 66.J. BAETEN.
*Guezengeschiedenis te
Mechelen in Mechelsche
Courant van 10 oktober 1875.*
- 67.H. GEETS. o.c. p. 65.
- 68.H. GEETS. o.c. p. 76.
- 69.H. GEETS. o.c. p. 159.
- 70.H. GEETS. o.c. p. 162.
- 71.H. GEETS. o.c. p. 159.
- 72.H. GEETS. o.c. p. 159.

- 73.H. GEETS. o.c. p. 173.
74.H. GEETS. o.c. p. 91.
75.A. JANS. o.c. p. 84.
76.H. GEETS. o.c. p. 72.
77.A. JANS. o.c. p. 123.
78.A. JANS. o.c. p. 123.
79.H. GEETS. o.c. p. 139.
80.H. GEETS. o.c. p. 144.
81.A. JANS. o.c. p. 123.
82.H. GEETS. o.c. p. 142.
83.H. GEETS. o.c. p. 140.
84.A. JANS. o.c. p. 123.
85.H. GEETS. o.c. p. 139.
86.H. GEETS. o.c. p. 142.
87.H. GEETS. o.c. p. 144.
88.H. GEETS. o.c. p. 124.
89.A. JANS. o.c. p. 108.
90.H. GEETS. o.c. p. 105.
91.H. GEETS. o.c. p. 105.
92.H. GEETS. o.c. p. 114.
93.H. GEETS. o.c. p. 124.
94.H. GEETS. o.c. p. 117.
95.H. GEETS. o.c. p. 124.
96.H. GEETS. o.c. p. 131.
97.H. GEETS. o.c. p. 130.
98.A. JANS. o.c. p. 116.
99.H. GEETS. o.c. p. 128.
100.H. GEETS. o.c. p. 130.
101.A. JANS. o.c. p. 116.
102.H. GEETS. o.c. p. 130.
103.A. JANS. o.c. p. 60.
104.H. GEETS. o.c. p. 54.
105.H. GEETS. o.c. p. 71.
106.A. JANS. o.c. p. 102.

Vondelingen - onder vondelingen verstaan we ook achtergelaten kinderen - werden in Mechelen een eerste maal geregistreerd in 1376, doch waren in aantal te verwaarlozen tot op het einde van de 18de eeuw. Vanaf toen was er een forse toename, zeker vanaf 1811 toen er een officiële "legplaats" werd opgesteld in de Bruel¹.

Een gelijksoortig artikel verscheen reeds in een vroeger nummer². Hierna volgt een volledige lijst van de vondelingen, die geplaatst werden te Zemst en fusiegemeenten, uit 4 registers van het *fonds OCMW* van het Mechels Stadsarchief. Merk wel op dat de volledige teksten niet zijn afgetijpt. Het gaat hier maar om kleine, doch belangrijke fragmentjes uit de registers. Wat staat er verder nog zoal vermeld in de aantekeningen van de vondelingenboeken? Hun opeenvolgende verblijfplaatsen worden gespecificeerd - sommige vondelingen verbleven achtereenvolgens soms bij meer dan tien gezinnen -, de besteedde geldsommen, bijgevoegde merktekens, data van intrede en uittrede en eventueel overlijden(sdatum). In andere registers van hetzelfde fonds staan eveneens gegevens over hun kleedsel.

Het aandeel van Zemst, Elewijt, Epegem, Hofstade en Weerde in de uitbesteding der vondelingen was verschillend. Zemst had een normaal aandeel in de uitbestedingen, doch na 1815 nam dit aandeel fors toe. Hetzelfde geldt voor Hofstade. Weerde en Epegem kwamen weinig in het stuk voor. Te Weerde leefden immers weinig gezinnen en Epegem nam waarschijnlijk meer vondelingen af van Brussel, dat nota bene ook zijn vondelingen uitbesteedde in de streken van Zemst³. Elewijt kreeg schijnbaar een evenredig aantal toegewezen in verhouding tot het aantal gezinnen dat er leefden. Andere goed bedeelde gemeenten waren bijvoorbeeld Hever, Melsbroek, Kampenhout, Keerbergen, Kapellen op den Bos, Steenokkerzeel, Hombeek en Boortmeerbeek.

Wie iets of wat met de geschiedenis van het platteland rond Mechelen begaan is, raad ik aan deze registers door te nemen. Ze leren ons onder andere wie de bekende landbouwers in die periode waren en welke subsidies ze kregen. Voor genealogen is ook het feit interessant dat ze de Franse periode overbrugt. Aanvullende gegevens in verband met stambomen en kwartierstaten kunnen soms gevonden worden. Tussen 1796 en 1847 zijn er voor de kleine gemeenten soms moeilijk nog volkstellingen te vinden, hoewel ze zeker

---

¹Dr. R. ANDRIES, *De "Rolle" of "Toer" der vondelingen te Mechelen in Handelingen van den Koninklijken Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen*, dl. 49, 1945, p. 19-37.

²M. ALCIDE, *Vondelingen uit Mechelen ondergebracht in Zemst in De Semse*, augustus 1992, p. 2-4.

³M. ALCIDE, *De laatste te Antwerpen gequillotineerde woonde 5 jaar aan de Brug, of het levensverhaal van de roofmoordenaar Francis Kol*, in *De Semse* maart 1993, p. 11-16.

gehouden zijn⁴.

Register OCMW 515: De structuur van de items is de volgende: Eerst staat het paginanummer uit de register, dan de naam van de landbouwer die het kind onderdak gaf, tenslotte de naam van de vondeling.

9

Weert Franciscus Meuldermans

Een vondelingh dat gevonden is den 8 november 1782 in de kerck van Hanswijck sijnde een kneghtien gedoopt met naeme Franciscus Van Kerck

11

Mathijs Van Thilt tot Weert

Een vondelingh dat gevonden is den 11 november 1783 achter het nieuwerck sijnde een meijksen met naeme Elisabeth Niewerck

16

Hofstaede Giebert Bruijlandt

Een vondelingh dat gevonden is den 28 december 1786 in Sint rombouts kerck sijn een meijksen gedoopt met naem Maria Rombouts

18

Sempts Franciscus de Craen

Een vondelingh dat gevonden is den 25 meert 1787 op het groot begijnhof sijn een meijksen gedoopt met naem Maria Anna Van den Hoeck

19

Hofstaede Giebert Bruijlandt

Een vondelingh dat gevonden is den 28 september 1787 op de koremerckt sijnde een kneghtien ende gedoopt met naeme Petrus Steens

26

Sempst Jan Baptist Lauwers

Een vondelingh dat gevonden is den 26 april 1789 savons ten negen uren voor de deur van augustinus Vervloet op de wollemerckt hebbende tot cleedtzet eene blauwe muts begijntie slaeplijf alf hemdeken eenen doeck en pislap hebbende voor naeme alexander Van Dorpel

28

Weert Joannes Dons

---

⁴Voor Mechelen zijn er bijvoorbeeld nog - hoewel niet geklapperd - volkstellingen van 1799, 1803, 1808, 1814, 1829 en 1840 op het stadsarchief aanwezig.

Een vondelingh dat gevonden is den 3 augusti 1789 in het portael der minderbroederskerck smorgens ten alf thien uren hebbende tot cleedtzet een hemdeken slaeplijf rocxken halsdoeck capottien begijntien kneghtiens muts pislap met twee doecken sijn salvo justo 8 à 9 maent ende gedoopt met naeme Stephanus Delport

37

Petrus Van Gijsel tot Elewijt

Een vondelingh dat gevonden is den 12 november 1790 savons het quaert voor ses uren op den hoeck van de blockstraet regt over de trappen van de rivier ende gevonden in een quaet vrouwenhemde ende gedoopt met naeme Catharina de Block

44

Hofstaede Gibert Bruijland

Een vondelingh dat gevonden is den 11 april 1791 savons het quaert naer acht uren voor de poort van onse L: V: broederskerk naer den kant van St. Jans kerk ende gedoopt met naeme Albertus Casimirus van Fesschen

45

Semps Joannes Rens

Een vondelingh dat gevonden is den 10 mej 1791 savons ten half elf uren op den dorpel van de conchergie hebben voor naeme Rumoldus Opdorpel

register OCMW 516: Hier ook weer eerst het pagina nummer uit de register.

5

Den 14 april 1778 is gevonden een meysken ende is gedoopt met naeme Anna Van Deur ende is besteed bij Petrus Roosbroeck onder Muysen omtrent Hofstaede

157

Den 28 april 1793 is op den dorpel van de conchergie ten thien uren en half savons gevonden een meysken en is gedoopt met naeme Catharina Block, is besteet bij Joannes Rens tot Semps

162

Den 18 juni 1793 is s'avonds ten thien uren op den dorpel der conchergie gevonden een meysken en gedoopt met naeme Anna Elisabeth Frans hebbende tot teeken een root zeyde lapken met een knopken & is besteet bij Jacobus Janssens tot Hofstaede

192 Den 16 9ber 1794 s'avonds het quaert naer 7 uren is in den ingang der conchergie een knegtien gevonden, hebbende volgens gissinge den ouderdom van 5 a 6 maenden, zijnd erdelijk aengedaen ende hebbende bij zig een catoene slaeplijfken, een begijtjen, een slaep-cap, een slegt hemdeden ende voor teeken een drijhoekig goudpapier van den agterkant met grouwpapier beplakt ende is den 27 9ber gedoopt in de kerke van den H: Joannes Evangelist ende is genaemt Sixtus Conrardus Van Deuren bestet tot Sembst bij Jacobus Denis

308

Den 9 xber 1796 voor middag omtrent elf uren is op de de conchergie gebragt een meysken zijnde circa vijf weken oud gedoopt in St. Janskerke met naeme Joanna Daer Moeder van is Maria Joseph Dieudonné Dus met sijnen toenaem genaemt Joanna Dieudonné ende waer Peter en Meter van is volgens declaratie van den Bureau civil Jacques Frison ende Jeanne Cockx. Dit kind is den 12 dito bestet bij Cornelius Verlinden tot Weert

342

Den 3 februari 1797 is smorgens omtrent elf uren gebragt Josephus Philippus Blasens Calius en was gedoopt in St. Rombouts Parochie den datum als vooren ende is geenregistreert op den doopboek van St. Jans, is bestet tot Weert bij de wed. Meuldermans

372

Den 24 febr 1797 is naer middag omtrent 3 uren gebragt Catharina Juranie zijnde gedoopt in St. Catharina Parochie ende is op den doopboek van St. Jans aangeteekent, gemeyn aengedaen ende id den 27 febr. bestet ... by J. Moons tot Weert

366

Den 12 oost 1797 is gebragt een jongsken, welk in St. Rombouts gedoopt was Joannes Franciscus en is den 16 dito bestet bij J. Moons tot Weerd

Register OCMW 517: idem als de voorgaande met geboorte- of vinddatum, soms vindplaats, naam van de vondeling en naam van de landbouwer met zijn verblijfplaats.

11

Den 30 januari 1798

Minderbroedersgang

Franciscus Antonius Mandelings

J. Moons, Weerde

74

9 juli 1799

conchergie

Marie Louise Smaltz

Cornelius Schram, Sempst

<p>?-11-1801 Toussainte Verschans Joannes Michael Cuypers, Hofstade</p>	<p>19-11-1811 Jean Joseph Fransen, Hofstade</p>
<p>292 20-11-1801 Alexandre Visser, 2 maanden Michael Zwevers, Hofstade</p>	<p>Simeon Andries 18-2-1814 Jean Francois Steenmans, Zemst Florintin Arrivee 19-4-1813 Joseph Eenaers, Zemst</p>
<p>312 21-11-1801 Guldeboomstraetien Victoire Dancken, 8 dagen A: Marie Vercammen, Elewijt</p>	<p>Robert Bonsens 16-8-1814 Pierre De Ruyscher, Eppegem</p>
<p>328 24-2-1802 Wollemerckt Matheus Lion Josephus Parqueville, Eppegem</p>	<p>Nicaise Banverle 27-4-1803 Weduwe Schoovaerts, Elewijt</p>
<p>360 15-5-1802 Dimphna Bercq Henricus Verboom, Hofstade</p>	<p>Benoit Bonnenouvelle 1-3-1810 Jean Torrie, Zemst</p>
<p>368 1-7-1802 Josephus Nicolas Nipal Antonius Verstraeten, Hofstade</p>	<p>Victor Barbe-grise 23-12-1811 Jacques De Winter, Elewijt</p>
<p>OCMW 523</p>	<p>Jean Francois Blick 8-4-1800 Joseph Pauwels, Hofstade</p>
<p>Ediltrude Aurore 18-6-1813 weduwe Silverijns, Zemst</p>	<p>Euphrate Carrousel 27-12-1814 Philippe Lauwers, Zemst</p>
<p>Dominique Arion 5-4-1813 Jan Baptist De Vos, Zemst</p>	<p>Julienne Coupe 13-2-1816 Pierre Van Hal, Elewijt</p>
<p>Elisabeth Academie</p>	<p>Celestine Dufoin 8-8-1806 Francois Van Steenwinkel, Zemst</p>

102	scheerstraat
7-10-1799	Franciscus Van Hoof
dorpel van de conchergie	De weduwe Van Keerbergen,
Victoire Du Seuil	Elewijt
Antonius Traekens, Hofstade	
	226
138	20-12-1800
3-1-1800	Joanna Dupque, 4 jaar
conchergie	Cornelius Crol, Hofstade
Joannes Franciscus Vermeulen	
Henricus Doms, Hofstade	230
	29-12-1800
174	Maria Elisabeth Vinckx
30-7-1800	Franciscus Verbelen, Hofstade
conchergie	
Barbara Engels	232
Henricus Moortgat, Sempst	2-1-1801
	Maria Winnepeninckx
182	Andries De Keuster, Elewijt
19-8-1800	
Joannes Franciscus Blieckx	242
Josephus Pauwels, Hofstade	23-2-1801
	kerkdeur van de ursulinnenzijde
194	Matheus Verblijt
achterpoort van de conchergie	Jacobus Vercammen, Elewijt
Jacobus Pepels	
Engel Mannaerts, Hofstade	254
	20-4-1801
202	Anselma Zaga
3-12-1800	Engel Mannaerts, Hofstade
Martinus Schons	
Joannes Behets, Hofstade	258
	1-5-1801
206	Philippus Jacobus Van Angel
3-12-1800	Adrianus Blommaerts, Hofstade
scheerstraat	
Henricus Van Hoof	28
Joannes Van Neessel, Elewijt	5-9-1801
	Carolus Frans
210	Franciscus Verbelen, Hofstade
3-12-1800	
	288

Anastasie Desette
27-4-1812
weduwe Somers, Elewijt

Marguerite Drina
7-6-1812
Jean Torrie, Zemst

Ermelinde Erie
24-12-1814
Nicolas Van Messem, Weerde

Catherine Faes
11-2-1813
Rombout Roekens, Zemst

Adelaide Fontainebleau
7-11-1809
Jan Baptist Van Humbeeck, Zemst

Sebastienne Fievre
20-1-1812
Jan Baptist Buelens, Zemst

Constant Fete
26-7-1812
Guillaume Verhulst, Zemst

Constantin Godin
29-1-1801
Gillis Van Neron, Hofstade

Euphrasie Gadeloupe
12-3-1809
Jean Baptiste Van Humbeeck,
Zemst

Caroline Guignon
2-3-1812
Jean Verdood, Zemst

Rombaut Gob

10-7-1813
Petrus De Coster, Elewijt

Gustave Gyges
6-12-1813
Guillaume Van Win, Zemst

Adele Juin
17-6-1807
Corneille Lauwers, Zemst

Michel Kiel
14-10-1807
Jean Baptist Tuijaers, Epegem

Mathieu Lion
24-2-1802
Antoine Van Gend, Epegem en
later Antoine Vranckx, Elewijt

Elisabeth Lijster
16-6-1816
Jean Michel Van den Eynde,
Hofstade

Maximin Logiman
15-12-1804
Pierre Roekens, Elewijt

Sophie Lafoire
10-10-1806
Jean Kuijpers, Hofstade

Sijlvie Labijrinthe
13-2-1812
Jean Francois Picard (Pickaerts ?),
Zemst

Adelaide Montmartre
11-7-1814
Adriaan Peeters, Elewijt

Louis Melun
15-7-1814
Jacques verhasselt, Zemst en later
Jean Verbesselt, Hofstade

Jeanne Meulemans
26-10-1810
Jean Rents, Zemst

Gertrude Marmoustier
19-3-1812
Remi Goovaerts, Zemst

Michel Montmirail
3-6-1814
Francois Cluytens, Hofstade

Therese Nicaro
30-1-1814
Joseph Van Thilt, Zemst

Leopold Van Naere
13-11-1815
Henri Moons, Zemst

Dorothe Nuba
3-2-1816
Guilliaume Vandendries, Weerde

Theophane Osma
29-11-1813
Pierre Jean Goovaerts, Zemst

Euphrasie Onnade
27-12-1813
Henry Joseph Buelens, Zemst

Leon Orfa
29-11-1813
Jean Kuypers, Hofstade

Angeline Portaels

29-9-1803
Pierre Jean Spruyt

Mathieu Pittewil
23-2-1804
Jean Baptiste Parquerville, Zemst

Germàin Pentecote
21-5-1804
weduwe De Coster, Elewijt

Gregoire Pandore
12-3-1812
Francois Lauwers, Elewijt en later
Francois Van Keerbergen, Elewijt

Bernardine Penelope
20-5-1813
Antoine Silverijns, Zemst

Rombout Renvers
5-5-1803
weduwe Schuermans, Epegem

Louis Van Rijmenant
29-6-1804
Charles Bosmans, Zemst, later
Cornelis Meijsmans, Zemst

Albert Ramire
8-1-1814
Henrij Tuijaerts, Weerde

Zelinne Rosa
17-3-1814
Francois Lauwers, Zemst

Martin Schons
3-12-1800
Jean Behets, Hofstade

Basile Sceaux

12-12-1814
Henrij Tuijaerts, Weerde

Tharsile Soissons
9-4-1814
Jean Francois Spruyt, Zemst en
later Henrij Vermosen, Zemst

Marie Samedi
16-1-1803
Jean Doms, Elewijt

122
Nerée Terplanck
8-5-1815
Henry De Swert, Zemst

123
Mathieu Verblijdt
23-1-1801
Jacques Vercammen, Elewijt

125
Edouard Vocem
?-9-1803
Henry Moortgat, Zemst

126
Eugène Vezoul
18-9-1814
Michel Kuypers, Hofstade

130
Pierre Walravens
14-9-1801
Gillij Van Herp, Zemst, later bij
Joannes Baptista Konings, tussen
Epegem en Zemst

140
Marie Boeijer
1798

N. Spoelders, Zemst

142
Adrien Joseph Baudet
1-3-1802
Jacques Van Ham

143
Jean Louis Joseph Baudet
9-2-1804
Francois Van Nerom, Hofstade

146
Jean Baptist Van den Camp
12-10-1798
Francois Juliens, Zemst

146
Anne Catherine Claessens
1808
Jean Rents, Zemst

147
Marie Catherine Van Camp
5-2-1805
Jean Puttens, Zemst

153
Marie Van den Eynden
1805
Pierre De Corte, Epegem

154
Elisabeth Engels
18-1-1808
Joseph Ceulemans, Zemst

160
Christine Gobbers
19-4-1808
weduwe Van Calster, Hofstade

161
Elisabeth Goossens
31-7-1802
Cornelis De Reij

163
Joseph Goossens
24-2-1810
Guillelmus Verhulst, Zemst

167
Jeanne Marie Harnout
13-2-1803
Jean Pauwels, Elewijt

172
Blaise Jambers
17-3-1809
Elisabeth Schuermans, Eppegem

173
Marie Magdelene Jonckers
28-1-1805
Laurent Vertongen, Zemst

174
Marie Joseph Koolput
13-3-1804
Jean Francois Buelens, Zemst

178
Jean Baptist Lebier
8-6-1799
Jean Van Ham, Elewijt

179
Petronille Lebier
26-12-1802
Lambert Halenberghs, Zemst,
Francois Lauwers, Zemst en wed.
Meuldermans, Zemst

183
Jeanne Mathijs
1803
Francois De Zaeger, Hofstade

184
Francois De Meij
24-3-1805
Jean Baptiste Parqueville, Zemst

185
Therèse Melkenbeeck
?
Charles Smets, Zemst

186
Pierre Alexis Melkenbeeck
?
Pierre De Ruyscher, Eppegem

191
Catherine Pellerin
1799
Jean Baptist De Coster, Zemst

194
Pierre De Roij
13-10-1797
Jean Behets, Hofstade

196
Anne Therese De Ronde
12-4-1806
Jacques Doms, Zemst

198
Jean De Ridder
4-3-1811
Francois Van der Meulen, Zemst

201
Pierre Suetens

- 13-5-1800
Francois De Vis, Hofstade
- 202
Marie Therese Smets
1-4-1809
Guillaume De Wilde, Elewijt
- 204
Ignace Torfs
23-11-1798
Pierre Van Kerckhoven, Zemst en
Francois Van der Meulen, Zemst
- 206
Binjamin Vestra
1801
Michel De Wilde, Weerde
- 207
Francois Vercammen
1809
Guill. Penninckx, Elewijt
- 208
Isabelle Verheyen
27-4-1812
Wed. Francois Goovaerts, Zemst
- 209
Pierre Joseph Verheijen
13-9-1806
Wed. Francois Goovaerts
- 218
Pierre Cabuij
3-5-1809
Charles Bosmans, Zemst en
Jacques Verhasselt, Zemst
- 221
Marie Josephe Doëlle
- 20-9-1796
Henry Verbiest, Zemst
- Register 520 1814-1822, geen
bladnummers, wel kolomnummers:
- 1
Eugenius Van Appelaer
14-11-1821
Jacobus Van Poijer, Hofstade
- 4
Albert Martin-guerre
7-4-1819
Francois De Smet, Zemst
- 8
Elisabeth Academie
19-11-1811
Jean Joseph Fransen, Hofstade en
Jean Baptist Goovaerts, Zemst
- 9
Alexandre Aube
14-3-1814
Henry Verboomen, Hofstade
- 11
Druon Van der Spieren
16-4-1819
Francois Stevens, Zemst
- 12
Virginie Andromaque
1-2-1813
Francois Lauwers, Elewijt, Philip
Zelderslags, Elewijt en Cornelis
Van Gijssel, Elewijt
- 14
Louise Van Riet
29-9-1817

Henry Moons, Zemst

15

Florentin Arrivé

19-4-1813

Joseph Lenaers, Zemst

16

Felix Alcide

18-5-1813

Francois De Smet, Zemst en

Franciscus Leemans, Zemst

18

Ediltrude Aurore

18-6-1813

weduwe Silvereijns, Zemst

20

Magdalena Bedot

29-3-1821

Petrus Joannes Goovaerts, Zemst

25

Marianus Van Hert

15-9-1822

Joannes Van Steenwinkel, Zemst

29

Victor Barbe-grise

23-12-1811

JAcques De Winter, Elewijt

35

Bruno De Remi

4-10-1819

Jean Van den Brande, Zemst

40

Timothé Jacques Coeur

24-1-1820

Jean Baptiste Van Nerom, Hofstade

41

Victoire Zège

18-6-1822

Antoine Janssens, Hofstade

44

Napoleon Concorde

18-12-1809

Jean Francois Willems, Zemst

50

Vincent Chaumont

4-4-1814

Guillaume De Koninck, Elewijt

54

Euphrate Carroussel

27-12-1814

Philippe Lauwers, Zemst

56

Euphrosine Carnaval

13-2-1820

Guillaume Buelens, Zemst

57

Julienne Coupe

13-2-1816

Pierre Van Hal, Elewijt

59

Petronille Stella

2-10-1818

Adrien Peeters, Elewijt

60

Celestine Dufoin

8-8-1806

Jean Francois Van Steenwinkel,

Zemst

65
Leopold Van Doelen
13-11-1830
Petrus Van Rode, Epepegem

66
Anastasia Disette
27-4-1812
weduwe Somers, Elewijt

67
Marguerite Drina
7-6-1812
Jean Francois Picart, Epepegem

67
Livine Van Dorpelen
12-11-1823
Henry Tuijaerts, Weerde en Joannes
Franciscus Van Campenhout,
Elewijt

77
Maria Van Elle
6-12-1820
Jean Baptiste Van Humbeek,
Weerde

78
Catherine Equerre
30-4-1811
Jean Baptiste Tuyaerts, Epepegem

84
Adelaide Fontainebleau
7-11-1809
weduwe Serverijns (Silverants?),
Zemst

88
Elie Manille
10-7-1820

Pierre Heymans, Weerde

90
Euphrasie Gadeloupe
12-3-1809
J.B. Van Humbeek, Weerde

91
Caroline Guignon
2-3-1812
Jean Verdood, Zemst

94
Rombaut Gol
10-7-1813
Pierre De Coster, Elewijt

94
Antonia Gering
14-1-1827
Franciscus Van Hummelen,
Hofstade

97
Nicolas Goujon
6-9-1820
Joannes Van Campenhout, Elewijt

98
Gerard Van Lipa
7-4-1820
Guillaume Van Steenwinkel,
Elewijt

103
Charles Hazard
16-6-1813
Josephus Van Dam, Epepegem

103
Maria Bood
25-3-1822

Cornelius Van Messeem, Zemst

104

Adèle Juin

17-6-1807

Corneille Lauwers, Zemst

106

Pierre Iris

29-6-1811

Charles Bosmans, Zemst en
weduwe Doms, Zemst

106

Apolline Jura

14-2-1820

Jean Van den Brande, Zemst

107

Elisabeth Jaune

3-1-1812

Martin Mannaerts, Elewijt

108

Juliana Van Val

23-1-1821

Antonius Janssens, Hofstade

109

Louis Juillet

9-7-1812

Corneille Van Eersel, Hofstade en
weduwe Lombaers, Elewijt

110

Anna Catharina Jurancon

2-3-1820

Antonius Mannaerts, Elewijt

112

Michel Kiel

14-10-1807

Jean Baptist Tuijaers, Epepegem

116

Maximin Logiman

13-12-1804

Pierre Roekens

117

Lambert Van Loten

15-9-1819

Guillaume Buelens, Zemst

119

Sophie Lafoire

10-10-1806

Jean Kuijpers, Hofstade

119

Julienne Lokaal

6-1-1821

Antoine De Zwert, Zemst

120

August Joseph Levrier

13-2-1808

Jean Baptiste De Vos, Zemst

123

Eleonore Lux

28-6-1821

Corneille Van Messeem, Zemst

124

Juliette Amoos

7-5-1819

Pierre Doms, Zemst

127

Antonia Loo

13-6-1822

Josephus Parys, Zemst

130

Elisabeth Luijster

16-6-1816

Jean Michel Van den Eynden,
Hofstade en Pierre Van der Grech-
ten, Zemst

133

Jeanne Meuleneers

26-8-1810

Jean Rents, Zemst

135

Gertrude Marmoustier

19-3-1812

Remi Goovaerts, Zemst

139

Therese Micuro

30-1-1814

Joseph Van Thilt, Zemst

141

Michel Montmirail

3-6-1814

Francois Cluytens, Hofstade

143

Louis Melun

15-7-1814

Jean Verbesselt, Hofstade

143

Dominique Van der La

4-10-1818

Jean Van Eersel, Elewijt

144

Adelaide Montmartre

11-7-1814

Adrien Peeters, Elewijt en Judocus
Desmet, Zemst

145

Francois Van Nevel

6-9-1819

Martinus Pepermans, Hofstade en
weduwe Pauwels, Hofstade

148

Margareta Happelaer

9-6-1822

Antoine Moons, Hofstade

150

Justine Van Bieser

13-9-1817

Henry Van Kelst, Hofstade

151

Dorothee Nuba

3-2-1816

Cornelius Sloots, Elewijt

154

Euphrasie Orande

27-12-1813

Joseph Beullens, Zemst

154

Boniface Oomkens

14-5-1821

Philippe Verboomen, Hofstade

161

Jean Nepumocene Pisson

15-5-1822

Philippe Lauwers, Zemst

162

Raimond Portail

7-1-1808

Gerardus Kerremans, Elewijt

163
Eustache Priant
21-9-1811
Josephus Buelens, over het
Waeterken, Zemst

165
Gregoire Landore
12-3-1812
Francois Van Keerbergen, Elewijt

171
Athanase Van de Pleijn
3-5-1821
Guillaume Buelens, Zemst

176
Pauline Revocation
27-6-1812
Joannes Franciscus Lauwers

178
Albert Ramire
8-1-1814
Henry Tuijaerts, Weerde

185
Basile Sceaux
12-12-1814
Henry Tuijaerts, Weerde

191
Justina La Vertu
20-3-1820
Hendricus Wouters, Elewijt

192
Leopold Sagonte
15-11-1811
Antoine Rents, Zemst

193

Cunegonde Sansmarque
2-3-1812
Engelbert De Maen, Zemst

195
Agnes Mot
19-1-1821
Josephus Van Thilt, Zemst

197
Anne Sablas
21-10-1816
Pierre Van Hal, Elewijt

199
Geneviève Sansfard
9-2-1813
Pierre Jean Buelens, Zemst

203
Tharsile Soisson
9-4-1814
Henry Vermosen, Zemst

205
Pie Tweedoek
3-5-1821
Antoine Janssens, Hofstade

205
Pierre Van der Twee
1-8-1821
Joseph Van Dam, Zemst

206
Barnabé Tamboer
10-6-1821
weduwe Steenmans, Hofstade

207
Agnes Tortose
23-1-1811

Laurent Janssens, Zemst

209

Petronille Themistoelia
18-1-1813
weduwe De Wit, Zemst

211

Sidonie Van Tol
31-10-1821
David Rigo, Elewijt

212

Etienne Van der Twee
1-8-1821
weduwe Meuldeermans, Elewijt

215

Nérée Terplanck
8-5-1815
Henry De Swert, Zemst

215

Therese Terstaeck
10-10-1816
Pierre Jean Buelens, Zemst

220

Catharina Van Naele
27-11-1813
Jean Baptiste Van Haezendonck,
Weerde

224

Leopold Van Naere
13-11-1815
Henry Moons, Zemst

229

Eugène Vezoul
18-9-1814
Michel Kuypers, Hofstade

229

Francisca Van Son
9-3-1822
Guillelmus Van Houtveld, Hofstade

235

Martin Van den Pot
9-11-1818
Henrij Tuijaerts, Weerde

237

Francoise Van Gloen
2-10-1815
weduwe Van Campenhout, Elewijt

238

Brunon Van Schap
5-10-1815
Jacques De Winter, Elewijt

240

Ignace Van Rijndere
29-1-1816
Martin Lenaers, Epegem

240

Jean Baptist Verheugt
16-10-1816
Gillis Caes, Hofstade

241

Gudule Van Allen
6-1-1817
Marie Van Dam, Zemst

245

Madelaine Professe
21-7-1817
Guill. De Koninck, Elewijt en Guill.
Mannaerts, Elewijt
Gereclameerd door haar moeder

de vrouw van N: Meysmans te Sempst

253

Edmond Van Nabo

16-11-1818

Jean Tuyaerts, Zemst

254

Bibienne Van Zaen

1-12-1819

Judocus Meuldermans, Elewijt

263

Theodore Kraeij

11-11-1816

Jacques Van Poijer, Hofstade

264

Gillis Van Klinken

28-1-1821

Guillaume Van Steenwinkel,
Elewijt en Petrus Mathijs, Hofstade

267

Antoinette Terschauw

22-8-1816

Jacobus Van Hasendonck

269

Gillis Neré

30-8-1816

Engelbert Mannaerts, Hofstade

269

Valentina Ipsa

14-2-1822

Guillelmus Verheijen, Zemst

275

Jeanne Spleen

4-2-1819

Henry Van den Heuvel, Epepegem

280

Gabriel Van den Emer

8-4-1817

Jean Bt. Crols, Hofstade

282

Paul Castor

11-3-1817

Guill. Teugels, Zemst

284

Jacques Lijck

21-12-1817

Philippe Lauwers, Zemst

287

Maximilien Germinal

11-4-1817

Joannes Kostermans, Elewijt

288

Hubertine La happe

14-4-1817

Nicolas Van Messeem, Weerde

303

Elisabeth Warms

17-11-1817

Henry De Swert, Zemst

309

Gilles Malpain

1-9-1817

Henrij Tuijaerts, Epepegem

320

Jeanne Wasteels

30-1-1818

Francois Godts, Zemst

- 322
Henrij Van Hoop
2-11-1818
Philippe Verboomen, Hofstade
- 324
Marie Catherine Donker
12-2-1818
Gillis Van Nerom, Hofstade
- 328
Ambroise Groslet
22-3-1819
Henrij Van den Heuvel, Epegem
- 331
Theresia Verlaaten
13-10-1822
Petrus Joannes Moons, Elewijt
- 335
Rombaut Van Groenwege
26-3-1818
Petrus Poels, begijnestraet Elewijt
- 336
Gertrude Van Straeten
2-4-1818
Henrij Moons, Zemst
- 337
Marcien Trompenburg
6-4-1818
Francois Caes, Hofstade
- 349
Henrij Theodore Nijholm
4-3-1819
Pierre Doms, Zemst
- 350
Michel Dessus
- 28-9-1819
Gillis Caes, Hofstade
- 351
Gabriel Joseph Heel
18-3-1819
Francois Janssens, Weerde en
Petrus Meuldermans, Weerde
- 353
Jean Francois Van Stope
4-1-1819
Francois Verstappen, Hofstade
- 355
Pascal Bataille
15-5-1819
Martin Vercammen, Epegem
- 368
Eulalie Masken
30-3-1819
Gertrude Peeters, Elewijt en Guill.
De Koninck, Elewijt
- 372
Anastasia Belhant
12-4-1819
Francois Boeij, Zemst
- 373
Eleonore Moniche
14-5-1819
Jean Van Hasendonck, Zemst
- 375
Ediltrude Doolhofje
22-5-1819
Jacques Peeters, Zemst
- 377
Mathilde Van Niel

15-4-1821
Francois Van Nerom, Hofstade

377
Veronique Van der Streep
23-4-1821
Jean Denies, Hofstade

381
Constance Bussche
14-7-1819
Henrij De Swert, Zemst

387
Pantaleon Gualbert
24-8-1819
weduwe Somers, Elewijt

393
Apollonia Blok
12-2-1821
Jean Baptiste Van Steenwinkel,
Zemst

394
Eulalie Kabaal
12-2-1821
Francois De Zwert, Zemst

397
Pepine Lofzang
20-2-1821
Henrij Tuyaerts, Weerde en Joseph
Van Thilt, Zemst

399
Helene Van Maij
12-2-1821
Henricus Steenmans, Zemst

400
Coleta Van der Haarte

26-2-1821
Philippe Lauwers, Weerde

401
Romain Visiet
3-3-1821
Jean Francois Gooris, Hofstade

403
Hostense Van Kruijske
6-3-1821
Jean Blommaers, Hofstade

405
Philippe Van Geest
28-4-1821
Gillis Caes, Hofstade

406
Joo Van der Geele
8-5-1821
Antoine Janssens, Hofstade

408
Helene Kros
19-5-1821
Pierre Mommaerts, Hofstade

409
Elisabeth Goehoop
5-6-1821
Jean Corneille Samison, Hofstade
en weduwe Doms, Hofstade

(M. ALCIDÉ)

IN MEMORIAM

Raymond Ceulemans
geboren te
Papendrecht (Nederland)
op 20 maart 1918
echtgenoot van
Maria De Cuyper

Een goed en trouw lid van onze
heemkundige kring "De Semse",
is ons ontgaan...

Op 7 november 1993 is
RAYMOND CEULEMANS overleden.
Hij woonde te Elewijt op het
kerkplein 1.

Tot zowat een jaar geleden nam
Raymond met zijn echtgenote aan
zowat alle activiteiten deel van
onze kring.

Raymond hield niet veel van
omhaal van woorden. Hij was eerder
een man van de daad - ernstig en
zeer betrouwbaar. Hij was ook een
wijs en zeer belezen man. Eenvoud
en discretie tekende hem.

Bij het Ministerie van Openbare
Werken voorheen Ministerie van
Wederopbouw fungeerde hij in de
naoorlogse periode eerst als
schade-regelaar. Later was hij
Hoofd van de Dienst Groenplan.
Zijn collega's kenden hem als
een integer, nauwgezet en zeer
geïnteresseerd man.

Het bedroeft ons hem voortaan
in ons midden te missen.

Namens onze kring bieden wij
aan zijn echtgenote en de
familie onze diepgaande
deelneming aan.

Op 23 november 1993
overleed te Weerde

Germaine Van Der Gucht

geboren te Haaltert
op 21 november 1923
echtgenote van
Florent Nys

Wij bieden ons lid
Florent en zijn
familie
onze blijken
van innige
deelneming aan.

Op maandag 13 december 1993 overleed

Maria Goovaerts

echtgenote van Albert Releghem en
moeder van ons bestuurslid
Louis Van Releghem.

Wij bieden de familie onze innige
deelneming aan.

Tentoonstelling Marcel Janssens

Schranshoeve
van 3 december 93 tot 3 januari 94.

Hij zag het levenslicht te Tienen op 13 maart 1910. Sinds 1978, hield hij een zeventigtal éénmansexposities.

De werken van Marcel Janssens ogen zeer klassiek. Hij probeert alle stijlen, landschappen, zee- en havenzichten, bloemstukken, stilleven, portretten, naakt-studies en noem maar op. Ook historische taferelen zijn de schilder niet vreemd.

In 1982 verwierf hij het eremetaal van de stad Leuven en Erepenning van de Vlaamse Raad.

vanaf 7 januari tot 30 januari 94

GUIDO HAAZEN (Antwerpen 1921)

Vijverstein 12 Bis

2820 Bonheiden. Tel.015.51 24 18.)

Met zijn 40-Jarige ervaring, mogen we hem een rasecht professioneel amateur noemen.

Zoals de echte pioniers leerde hij in Afrika omgaan met het element "licht", van de opname tot en met het werk in de donkere kamer.

Hij gebruikte, noodgedwongen, het zonlicht als vergroter om afdrukken te maken, en stap voor stap is hij alles zelf gaan ontdekken. Letterlijk dus een autodidact.

Eën constante in zijn werk is zeker zijn interesse voor de mens.

In huiselijke tafereeltjes, op straat of op zijn tochten door Thailand, Mexico en Guatemala blijft de mens hem het meest boeien. Je kan hem een fotograaf noemen van de vrije journalistiek.

Maar ook landschap blijft hem boeien. Het is een grote uitdaging om geen loutere copie te maken van de realiteit. De foto moet de realiteit overstijgen. En dat juist geeft aan zijn landschappen die méér-waarde.

Zijn zoeken naar schoonheid in het spel van vormen en lijnen, dreef hem ook naar de KERAMIEK.

Van 1981 tot 1984 volgde hij de keramiekklas in het R.I.K.A. (Rijks-instituut voor Kunstambachten) te Mechelen, onder leiding van Arthur Vermeiren. Daar leerde hij de basistechnieken, die hij zich geleidelijk eigen maakte door veel, heel veel te oefenen.

In tegenstelling met fotografie, dat twee-dimensionaal is en waar men eigenlijk toch uitgaat van een concrete realiteit, is keramiek drie-dimensionaal en gebeurt er een echte "schepping". Men maakt iets uit niets. Elke klomp klei is een uitdaging en een bekoring om er iets levend van te maken : een kom, een schotel, een vaas, een theepot, iets dat voortaan een eigen leven gaat leiden.

Het is toch wel treffend hoe alle onderdelen van een pot of van een vaas benamingen hebben die ook op een levend lichaam van toepassing zijn. Wij spreken van de hals, de buik, de voet, de schouders, de huid van een vaas!..

Keramiek is voor Guido Haazen een prachtige aanvulling bij zijn fotografie.

Guido Haazen is lid van het Fotokollektief Kritika te Mechelen en heeft heelwat groeps- en individuele tentoonstellingen achter zijn naam staan. Sedert enkele jaren kon men ook zijn Keramiek bewonderen in verschillende exposities.

JEF HERREMANS (°1926)

Spreeuwstraat 9
2800 MECHELEN . Tel.015. 20 47 78

Reeds zeer jong kwam ik in aanraking met de fotografie. De geheimzinnige donkere ruimte waarin mijn vader foto's afdruckte, heeft een blijvende indruk nagelaten.

De zwart-wit fotografie zou in mijn leven een bijzondere plaats gaan innemen.

Tot de jaren 70 waren het bijna uitsluitend familie-kiekjes, maar toen is het veranderd.

Gestimuleerd door verschillende leden van het Fotokollektief Kritika groeide bij mij de drang naar betere fotografie.

Het is veel meer geworden dan een hobby. Het werd een "manier van leven".

Dat ik hier mijn werk kan tonen is voor mij een zekere bekroning, maar vooral is het een sterke stimulans om met nog meer gedrevenheid te streven naar zuivere, eerlijke fotografie.

KOEN MERTENS (°1957)

Frijselstraat 11
1910 BERG-KAMPENHOUT. Tel.016. 65 12 95.

Als professioneel muzikant staat hij al jaren in het muziekonderwijs. Maar ook de fotografie bekoorde hem al lang. Hij ging op zoek naar de geheimen van de fotografie via boeken en tijdschriften en later volgde hij work-shops bij Carl De Keyzer en Marrie Bot. Sedert 1990 is hij lid van het Fotokollektief Kritika te Mechelen. Hij beoefent met passie de fotografie als een zalige verslaving. Zijn levensechte opnamen van spelende en dromende kinderen maar ook zijn fijnzinnige landschappen zitten vol muziek en poëzie. Koen Mertens is nog lang niet uitgepraat...

Frans Croes

Oude Bakoven aan de 'Oude Spaanse hoeve' - Hoge weg -
Battel - Zennegat.

Tentoonstelling van tekeningen
en aquarellen in de Schranshoeve
van 4 februari tot 27 februari 94.

Het "Zennegat" dat beschermd werd
als landschap met aan de overzijde
van de Dijle: het Battenbroek.

Vanop zijn "Zennegat" maakte
Frans Croes zijn werken met liefde
en feilloos geduld. Hij wilde de
aandacht vestigen op de nog
resterende schoonheid van de eigen
streek.

Tentoonstelling

ATELIER 22

vanaf 4 maart tot 27 maart 94

Atelier 22 ontstond enkele jaren geleden toen vijf vriendinnen uit het Leuvense afstudeerden aan de stedelijke academie van Leuven.

Nanette Tassyn, Nelly Luycke, Gusta Oris, Monique Dewel en Jenny Geysen stellen een greep uit hun kunstwerken van aquarellen, pastel-, olie- verf en andere schilderijen tentoon.

BROCHURES

1986	Herinneringen 1914-1918	150 fr.
1987	De School	250 fr.
1989	De Natuur en de Jacht	50 fr.
1989	De Grote Oorlog	50 fr.
1990	Fanfares en Harmoniën	50 fr.
1991	Kastelendorp - Gouwdag Vlaams Brabant	150 fr.
1991	Domein Schroeters- Hofstade	50fr.
1992	De Yzerenweg	150 fr.
1993	De Schuttersgilden	200 fr.

---

verantwoordelijke uitgever: Heemkring " De Semse "
redactie: Gerda De Smet Leopoldstraat 75
1980 Zemst tel: 015/61.04.33